

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER KONINKLIJKE VEREENIGING

„OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad. (Voor de overzeesche gewesten en het buitenland f 6.— per jaar).

De zetel dezer Vereeniging wordt met 1 Mei e.k. verplaatst van K. Voorhout 6 naar Smidswater 10, Den Haag.

INHOUD: Studie-Commissie van „Oost en West”.
— Oproep tot steunverleening aan werklozen in Nederlandsch-Indië. — Onze 20ste afdeeling. — Mild zij het oordeel.... — Hugo de Groot. — Huurcontract en overlijden van den huurder. — Suriname. Het Bauxietbedrijf. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvljht. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Nagekomen Berichten. — Berichten der Afdeelingen. — Mededeelingen. — In Nederland aangekomen verlofgangers. — Met Pensioen. — Bioscoopnieuws. — Mutatiestaat van 22 tot 29 Maart 1933.

Studie-Commissie van „Oost en West”.

- I. *Gratis* voorlichting inzake studie en/of huisvesting voor jongelieden uit Oost- en West-Indië.
 - II. Bij betaling van f 15.— per jaar doorlopend toezicht en/of volledige z.g. voogdijschap, omvattende o.a.:
 - a. afhalen van boot of trein;
 - b. zorg voor voorloopige en/of definitieve huisvesting;
 - c. volledige behartiging van studiebelangen;
 - d. financieel beheer.
- Nadere inlichtingen bij den Eersten Gedelegeerde W. Meijer, Prins Mauritsplein 23, Telefoon 550752.

Oproep tot steunverleening aan werklozen in Nederlandsch-Indië.

Het Crisis-Steuncomité voor Ned.-Indië te 's-Gravenhage moge opnieuw langs dezen weg een dringend beroep doen op het saamhorigheidsgevoel en de offervaardigheid van de Nederlanders hier te lande en in het buitenland — inzonderheid van de Indische verlofgangers en gepensioneerden — tot leniging van den nood, ontstaan door de toenemende werkloosheid onder de verschillende groepen der bevolking van Ned.-Indië.

Welk een omvang dit euvel heeft aangenomen, moge blijken uit de volgende cijfers, betreffende de werkloosheid onder de Europeesche bevolking in Ned.-Indië. In Februari 1931 telde men 2400 werklozen, in December 1931 3110, in Juli 1932 3390 en in Februari 1933 5520.

Met deze cijfers voor oogen behoef het geen verdere toelichting dat versterking van de middelen, die noodig zijn om de ergste gevolgen der werkloosheid eenigermate te verzachten, dringend noodig is in den meest volstrekten zin des woords.

Geldelijke bijdragen — liefst *vaste maandelijksche* bijdragen — tot leniging van den heerschenden grooten nood zullen door voornoemd Comité gaarne in ontvangst worden genomen ter overmaking aan het Centraal Comité voor steun aan werklozen te Batavia.

Het Crisis-Steuncomité voor Ned.-Indië.
Postgiro no. 198000.

's-Gravenhage, Maart 1933.

Adres: Penningmeester, Bentinckstraat 31. Secretaris, Bentinckstraat 121.

Onze 20ste afdeeling.

Als reeds bekend, is thans in de hoofdstad van Overijssel, op 17 Maart j.l. de 20e afdeeling onzer Vereeniging tot stand gekomen. Wij verheugen ons daarin zeer en laten hier gaarne het verslag van de geslaagde propaganda- en oprichtingsvergadering uit de Provinc. Overijsselsche en Zwolsche Courant, volgen.

KON. VER. „OOST EN WEST”.

De afd. Zwolle opgericht.

In de bovenzaal van de Buitensociëteit is 17 Maart j.l. de oprichtings-vergadering gehouden van de afd. Zwolle der Kon. Vereen. „Oost en West”. Gelijk men weet, bestond hier ter plaatse reeds eenigen tijd een comité, dat het initiatief in deze heeft genomen, en, na enkele voorbesprekingen, ook dezen avond heeft voorbereid.

Namens deze commissie heeft dr. H. Wuite een kort openingswoord gesproken, waarin hij deed uitkomen, dat „Oost en West” een nationaal belang van de eerste orde dient. Spreker verzocht daarna den heer F. van Peski, vice-voorzitter van het hoofdbestuur, doel en werkwijze der vereeniging, nader uiteen te zetten.

Deze, het woord nemend, zeide, dat het hoofddoel is de band tusschen Nederland en zijn gebiedsdeelen in Oost- en West-Indië voortdurend te versterken, en het bevorderen, zoowel van beider gemeenschappelijke belangen als die van Oost- en West-Indië, in het bijzonder.

Zwolle zal de 20ste afd. der vereeniging worden. Dankbaar herdacht spr. wat de heeren J. C. Baars te Apeldoorn en dr. H. Wuite reeds hadden gedaan, en vervolgde toen met te zeggen, dat „Oost en West” niet een vereeniging voor oud-Indisch gasten is, om elkaar zoo voor en na weer eens te treffen, doch juist een vereeniging, die buitenstaanders het belang van ons nationaal bezit wil doen inzien. Immers Nederland is van even groot belang voor Indië, als Indië voor Nederland. Dat wordt te weinig begrepen, en daarom beijvert „Oost en West” zich, in neutraal opbouwenden zin, dit nader bekend te maken. Spr. gaf aan welke middelen daartoe worden aangewend. Hij sprak ten slotte de hoop uit, dat vooral de jeugd zich voor ons nationaal bezit zal gaan interesseeren, opdat ons volk op den duur grootere belangstelling zal koesteren voor wat Holland voor Indië beteekent, en er tot stand heeft gebracht; resultaten heeft bereikt, in het bijzonder voor Indië en de Inlanders, waarop spr. trotsch is.

Hierna kreeg dr. W. G. N. v. d. Sleen, die als spreker was uitgenoodigd, het woord om een voordracht te houden over Oost-Indië. Aan de hand van een serie fraaie lantaarnplaatjes vertelde spr., op de hem eigen geestige, bevattelijke manier, van zijn bevindingen en avonturen, op zijn Indische reizen opgedaan.

Na even de reismogelijkheden besproken te hebben die, dank zij de Nederlandsche stoomboot-maatschappijen, aan vele arbeiders werk en brood verschaffen, voerde spr. zijn gehoor mede op een tocht, waarbij Meester Cornelis en Buitenzorg vluchtig even werden bezocht, naar Bantam, Bandoeng, Semarang, Djokja en Soerabaja, om vandaar over te steken naar Bali, Amboen en Nieuw-Guinea. Van de natuurlijke en historische rijkdommen van dit prachtige land, en over zijn bevolking vertelde spr. Hij deelde interessante bijzonderheden mede over de cultures, de vulkanen, de nog aanwezige Hindoe-tempels, de zeeën, havens en eilanden, en van het oerwoud met zijn rijke flora en fauna. Dit alles had de heer van der Sleen van nabij bezichtigd en daarom kon hij zoo'n groote bewondering hebben voor het krachtige beleid der Hollanders in dit onmetelijke rijk.

Immers zij zijn het geweest, die goede laad- en losgelegenheden en havens maakten, wegen aanlegden, waarlangs niet alleen het verkeer zich verplaatst, maar waardoor tevens terstond hulp en bijstand kan worden geboden, bij natuurrampen en epidemieën, en hongersnood voorkomen wordt.

Zij stichtten scholen en universiteiten, lieten boeken vertalen in de inlandsche talen, legden proefstations en laboratoria aan, irrigatie-werken voor de cultures, en bewezen daarmede niet alleen zich zelf, doch ook de Inlandsche bevolking groote diensten. Door dit alles werd deze in vele opzichten opgericht uit haar indolentie, kreeg ze de gelegenheid zich te ontwikkelen, ter-

Met hechte wortels stevig gegrondvest.... tegen alle stormen bestand.... Zoo staat sinds 1859 de levensverzekeringmaatschappij

NILLMIJ

Hoofdinspecteur voor 's-Gravenhage: F. J. MAHLMAN, Plaats 31a. 5383

Gemeubileerde Landhuisjes te huur

op de Veluwe, temidden **BOSCH en HEIDE**

In voor- en najaar speciaal voordeelige prijzen
Te bevragen bij 5059
LANDGOED REFUGIUM, ELSPEET. Tel. 3

MAAGSCHE STEENKOLEN MIJ.

v.h. J. KEMPS
le v. d. Boschstraat 4

DEN HAAG
TELEFOON 772180 5094

Speciale prijzen voor leden v. „Oost en West”

Centraal Kamerverhuurkantoor

Noordeinde 18a. Telefoon 114224.
Uw raadsman bij HUUR en VERHUUR van
GEMEUBILEERDE KAMERS en ÉTAGES.

Inschrijving, inlichting gratis. 5082

J. H. Strik & Zoon - Den Haag

Paviljoensgracht 16
Tel. 113252 — Giro 156429

Handel in Wild en Gevogelte

Alle bestellingen worden ten spoedigste uitgevoerd
Thuisbezorging zonder prijsverhoging 5396

Café-Restaurant

„HET HOF VAN BERLIJN”

Papenstraat 32, Den Haag — Tel. 1-1-7-1-3 — 1-1-0-8-0-8

Zalen voor Partijen en Feesten disponibel.
Het Café-Restaurant voor gedistingeerd publiek
Aanbevelend,

5287 HENK SLOENHEK

Paedologisch Instituut VALERIUSPLEIN 11 AMSTERDAM

INRICHTING VOOR OBSERVATIE VAN MOEILIJKE EN ACHTERLIJKE JONGENS
Geeft na 4—8 weken observatie paedagogisch advies aan ouders en voogden omtrent geplaatste pupillen.
Directeur: Prof. Dr. J. WATERINK
Medisch adviseur: Prof. Dr. L. v. D. HORST
Verpleggeld f 3,50 — f 4,50 per dag 510

wijl haar rechten toch geëerbiedigd werden. Als meest sprekend voorbeeld hiervan vertelde spr., dat de Hollanders slechts die gronden voor hun cultuur-ondernemingen mogen benutten, die niet bij de Inlanders in gebruik zijn, of in gebruik genomen zullen worden. Daardoor ontstonden de bergcultures.

De Inlander waardeert dit, zeide spr. ten slotte, enkele uitzonderingen daargelaten. En dit is dan ook de reden, waarom Nederland's positie in Indië nog zoo veilig is en vast, vergeleken bij die van andere mogendheden in hun koloniale bezittingen waar hongersnood, vergiftigingen e.d. nog veelvuldig voorkomen.

Spr. sprak tot besluit van zijn betoog de hoop uit, dat velen nog eens in de gelegenheid zouden zijn, persoonlijk kennis te nemen van wat Indië is, ontvangt en te bieden heeft. Dank zij het streven van „Oost en West” is men op den goeden weg.

De belangwekkende causerie van den heer v. d. Sleen werd met hartelijk applaus gewaardeerd.

Alvorens de bijeenkomst werd gesloten, deelde de heer van Peski nog mede, dat op de lijsten, die in de pauze gecirculeerd hadden, zich 20 leden en 13 begunstigers hadden opgegeven. Daarmede was de oprichting der afdeling Zwolle een feit geworden.

Spreekers sprak zijn beste wenschen uit voor de nieuwe afdeling, en de hoop op een grooten en gestadigen bloei.

In het voorloopig bestuur werden op zijn verzoek gekozen de heeren dr. H. Wuite, J. Kramer en J. E. Foekens.

Met dankbetuiging aan hen, die in dezen pioniersarbeid verricht hebben, spreken wij de hoop uit, dat de afdeling Zwolle moge groeien en bloeien.

HET HOOFDBESTUUR.

Mild zij het oordeel....

Wij leven in een bewogen tijd; het is een bewogen tijd in binnen- en buitenland, op economisch en op politiek gebied. De moeilijkheden op velerlei gebied stapelen zich op en met de oplossing ervan vordert men slechts uiterst langzaam. Dit trage tempo lokt kritiek uit; het is een bekend verschijnsel, dat het publiek in bewogen tijden snel, maar ook heel vaak onbillijk oordeelt.

Nederland en Indië maken beide een zeer moeilijke periode door. Het is niet noodig den aard dezer moeilijkheden nader te omschrijven; men kent ze, zij worden bij herhaling opgesomd, men kan er iederen dag iets over lezen. Er worden maatregelen getroffen, er worden maatregelen herroepen en door nieuwe vervangen, en iedere daad en ieder woord der regering wordt gewikt en gewogen. In de hevig bewogen Februari-dagen van dit jaar verkondigde iedereen een meening en iedereen oefende kritiek uit op het beleid en op het optreden der autoriteiten. Bij velen was die kritiek afkeurend, maar de argumenten waren veelal zwak en de kennis der omstandigheden reikte niet ver. In een tijd waarin iedere bond, waarin elke vereeniging een eigen orgaan bezit, bestaat er volop gelegenheid zijn afkeurend oordeel wereldkundig te maken. Deze veelvuldigheid werkt verwarrend en schept noodeloos een sfeer van onrust. Want het bezonken oordeel moet tijd van groeien hebben en kan geen rekening houden met den verschijningsdag van het orgaan.

Het bedenkelijke bij dit alles is, dat menschen, die „klein zien” het eerste met hun oordeel gereed zijn en het moederland telt duizenden en tienduizenden menschen die „klein zien”, die slechts groepsbelangen kennen en de groote lijnen, die in bewogen tijden vóór alles in het oog dienen te worden gehouden, niet kunnen onderscheiden. De jongste candidaatstelling voor de Tweede Kamer heeft dit wel bewezen; iedere groep heeft haar eigen belangen en belangetjes en de groote staats- en volksbelangen geraken erdoor op den achtergrond. In Holland is men in den loop der jaren, waarin de verpolitiking der natie zich voltrok, aan deze mentaliteit min of meer gewend geraakt, ofschoon het resultaat der candidaatstelling hier en daar toch nog wel ontsteltenis heeft verwekt. Maar in Indië staat men er anders tegenover en zij, die in Indië een deel van hun levensstaak hebben volbracht of haar geheel hebben vervuld, kunnen, wanneer zij in Holland zijn teruggekeerd, zich bij dezen gang van zaken moeilijk neerleggen. Indië heeft zijn groote en snelle ontwikkeling te danken aan mannen, die het vermogen hadden „de groote lijn” te zien. In Indië zou „klein zien”, zooals men dat hier in Holland kent, gelijk staan met individueelen ondergang. Het gaat daarom niet aan dat de klein-ziens in Holland zich het recht aanmatigen over de ont-

wikkelingslijnen van Indië en over de beleidvoering der koloniale autoriteiten een scherp oordeel uit te spreken. Vroeger zou men hun dit recht betwisten; thans, nu gebleken is, dat het moederland politiek verdeeld is in maar eventjes drie-en-vijftig partijen en groepen, is men geneigd te zeggen: zwijg over Indië. Houdt u bij uw klein-Hollandsche groepsbelangetjes. Indië is Groot-Nederland. Indië heeft behoefte aan menschen, die de groote lijnen der ontwikkeling kunnen zien. Indië heeft practici noodig, geen politieke tinnegieters.

Er zijn gelukkig nog menschen in Holland, er zijn ook nog partijleiders, die een open oog voor Indië's belangen hebben. Zij zijn altijd mild in hun oordeel. Want zij kennen de moeilijkheden, waar men in Indië tegenover staat, zij kennen ook de tropische verhoudingen, de typisch koloniale proporties, zonder de kennis waarvan men onmogelijk een zuiver oordeel vormen kan.

Over het beleid van den huidige Landvoogd in Indië is den laatsten tijd veel gerucht ontstaan. Reeds in het afdelingsverslag van de Tweede Kamer hadden verscheidene leden het beleid van den Landvoogd op vrijmoedige wijze becommentarieerd en bij de behandeling van de Indische Begroting in de Kamer werd ook meermalen een scherp woord van kritiek op het landvoogdelijk beleid gehoord. Van bepaalde zijde stelde men den landvoogd aansprakelijk voor den ietwat verwarden toestand in Indië. Zelfs de gebeurtenissen bij de Marine heeft men aan het beleid van den Landvoogd geweten.

Zelden of nooit zal een bewindsman onder zulke moeilijke omstandigheden in Indië hebben gewerkt als de huidige Landvoogd. Straks zijn er drie jaar van zijn bestuursperiode om en het is ondoenlijk een antwoord te geven op de vraag of hij mee- of tegengevallen is. Want op welken grond berusten de verwachtingen? De omstandigheden wijzigden zich voortdurend en er zijn omstandigheden, die een karakter hebben aangenomen, dat men twee of drie jaar geleden in de verste verte niet heeft kunnen voorzien. Het is dus zeer onbillijk te zeggen, dat men dit-of-dat van den Landvoogd onder deze omstandigheden zou hebben verwacht.

Laat ons vooral in dezen tijd mild oordeelen over onze regeerders, — schreef onlangs de „Indische Post”. De kritiek is zoo gemakkelijk. En de kritiek is vaak zoo oppervlakkig en zoo klein.

Men kent hier niet de helft van de moeilijkheden waarvoor de Landvoogd zich dagelijks geplaatst ziet. Men kan ze zelfs niet vermoeden. Bovendien brokkelt het aan alle kanten. De inkomsten werden over de geheele linie schrikbarend minder en de uitgaven konden niet met gelijken tred naar de laagte gebracht worden. Indië zat met een overbelasting van ambtenaren en diensten en in dat geheele ambtenarencorps wordt van hoog tot laag gevochten om te behouden wat men verworven heeft. Gezien dit beeld van het huidige Indië moet men dus in ieder geval geen lichtvaardig oordeel vellen. Beknibbelen en bezuinigen, steeds weer moeten wijzen op den ernst van den toestand en op de onzekere toekomst, is het ondankbaarste werk, dat er bestaat. Men maakt er zich moeilijk populair mee en men geeft de stuurlii aan den wal stof te over voor het uitspreken van een oordeel, vooral wanneer men op het oogenblik moeilijk iets anders doen kan als afwachten hoe de crisistoestand zich verder zal ontwikkelen. Niemand kan zeggen hoè dit zijn zal; in dit opzicht kan op het oogenblik geen regeerder vooruitzien. Alleen de stuurlii aan den wal schijnen dit vermogen te bezitten.

De huidige Landvoogd is een man van weinig woorden, maar wat hij zegt, is to the point, het is heel gemakkelijk groote redevoeringen te houden met uitvoerige en scherpzinnige betoogen. Maar dat is theorie; men regeert er niet door. De Landvoogd verspeelt in dit opzicht zijn kostbaren tijd niet. Een deel van zijn kracht ligt in zijn zwijgzaamheid, maar ook deze zwijgzaamheid lokt weer kritiek uit.... Vooral in een land als het onze, dat wemelt van politieke redenaarstalenten.

Mild zij in dezen tijd het oordeel. De moeilijkheden zijn geweldig groot; hard en onverzettelijk zijn de omstandigheden. Men mag op het oogenblik niet zeggen, dat de Landvoogd in Indië „mee-valt” of „tegen-valt”. Men kan het niet zeggen, want er is geen basis voor vergelijking onder de ongekende verhoudingen waarin Indië verkeert.

In ieder geval is de huidige bewindsman in Indië iemand die de groote lijnen ziet. Reeds daarom mag men vertrouwen hebben in het landvoogdelijk beleid.

Hugo de Groot

in dienst der Oost-Indische Compagnie
en zijn belangstelling voor de Indische Zaken.

Bij de herdenking van zijn 350sten geboortedag

op 10 April 1933

door A. Hallema.

I.

„t Is noch onlanx geleden dat ick een van de principaelste ben geweest om te stuyten den cours, dye streckende was tot dissolutie van de Oostindische Compagnie, ende consequentelijk om den Spangnaerd meester te maecten van de Oostindiën, door 't inlaeten van andere trafficanten in denselven handel. Hoe ick mij daerinne hebbe gequeten, nyet jegenstaende alle practijquen ter contrarie aengeleyt, is eenighe van de Bewinthebbers bekent. De communicatie van deselve Oostindische Compagnie met d'Engelsche tot combinatie is voorhanden, waerin ick achte dat mijnen dyenst mede nyet onvruchtbaar en soude zijn, als oock tot bevorderingh van de Westindische Compagnie”.

Hugo de Groot in een brief van 30 Augustus (?), 1618 aan den Raadsheer Vobergen.

Ziedaar iets omtrent de ijverige bemoeiingen van den op 10 April van dit jaar te herdenken Hugo de Groot, die reeds zijn carrière succesvol leek te beginnen, toen hij — misschien als eerste — advocaat van de V. O. C. haar belangen te behartigen kreeg in het proces over de in het jaar 1604 door Jacob van Heemskerck buitgemaakte kraak *Sta Catarina*, die veroverd was in de Indische wateren. Het daardoor verkregen feitenmateriaal gaf den veelbelovenden jongen doctor in de rechten, — hij was toen nog maar kort de 20 gepasseerd! — aanleiding zijn beroemde werk over het buitrecht (*De jure prae dae commentarius*) te schrijven, dat wel langer dan twee en een halve eeuw in handschrift bleef liggen, — in 1868 werd het voor het eerst door Dr. Hamaker uitgegeven —, doch waaruit hij, zonder daarbij zijn naam te vermelden, een hoofdstuk uitgaf als afzonderlijk werkje. Het werd het beroemde geschrift „*Mare Liberum*” (1609), dat verscheen op verzoek van de Oostindische Compagnie, welke het recht der vrije zee op juridische gronden gaarne verdedigd zag tegen de aanmatigingen der Spanjaarden, Portugeezen en Engelschen, die allen wel wenschten, dat de Oostindische handel der Nederlanders op de een of andere manier kon beknot en belemmerd worden. In 1618 kwam „*Mare Liberum*” eerst onder den eigen naam des schrijvers uit.

Ofschoon Hugo de Groot ook als eerste historieschrijver der V. O. C. schijnt te zijn aangezocht en inderdaad werd belast „met een historisale wyse beschrijving van den handel op Indien”, waarvoor hij reeds het begin gemaakt had door materiaal bijeen te brengen, is hij niet lang in rechtstreekschen dienst van de Compagnie gebleven door zijn benoeming eerst tot advocaat-fiscaal bij het Hof van Holland (December 1607) en enkele jaren later tot pensionaris van Rotterdam. Vooral in de laatste bediening namen de kerkelijke en politieke geschillen hem spoedig dermate in beslag, dat hij in de zaken van den handel en de scheepvaart op Oost en West niet dan zijdelings invloed kon uitoefenen, hetgeen echter niet wil zeggen, dat die van weinig beteekenis was. Hoe zijn politieke tegenstanders dien na zijn gevangenneming liefst niet dan ten kwade uitlegden, blijft uit de volgende punten van zijn verhooren, in het proces tegen hem op schrift gebracht en door Fruin in 1871 als een der „*Werken*” van het Historisch Genootschap uitgegeven (No. 14 Nieuwe Serie), alsmede hoe hij zich tegen die aantijgingen heeft verdedigd.

Wij nemen daaruit dan ook het volgende over ten bewijze hoe de beteekenis zijner bemoeiingen inzake den handel op de Indiën door vriend noch vijand werd onderschat. In de „*Verhooren*” komen namelijk onder de interrogativa de volgende punten voor:

69. „Wat practijcken dat geweest zijn, die aengelegt zijn om de Oost-Indische Compagnie te dissolveren?”

Seyt van nyet anders te weten als van 't gunt bij de Australsche Compagnie is geschiet; te weten dat se deur haer nieuwe gevonden vaert meenden te comen ende te handelen in de Oost-Indiën, zonder dat hij weet van eenige andere practijcken tot dissolutie van deselve Compagnie aangewent, dan dat wel bij eenige gesustineert is, dat men die vaert zoude mogen vrijstellen ende dat de Heeren Staten Generael zouden aennemen het oorch in de Oost-Indiën.

70. Off hij niet wel en weet, dat den Advokaet van Holland de saecke van de Australsche Compagnie meer gefavoriseert heeft gehadt als de Oost-Indische, ende off 't selve niet daertoe en streckte om de Oost-Indische Compagnie te dissolveren?”

Aan diegenen in Oost- en West-Indië die nog geen lid zijn onzer Vereeniging.

De Koninklijke Vereeniging „Oost en West” onderhoudt den band tusschen Nederland en de Indië en tracht dien te versterken.

Zij bevordert de wederzijdsche belangen, zedelijke en stoffelijke.

Zij neemt stelling tegen invloeden die daarmede in strijd zijn.

Zij steunt alles wat strekken kan tot handhaving van het Rijksverband.

Leest het Orgaan, het „Koloniaal Weekblad” en deelt ons Uwen wensch mede omtrent hetgeen, naar Uwe meening, door de Vereeniging en haar Orgaan alsnog zou kunnen worden verricht voor onze leden in Oost- en West-Indië.

Meldt U aan voor het lidmaatschap. (Adres Secretariaat: Korte Voorhout 6. Den Haag), of in Ned.-Indië bij den Hoofdvertegenwoordiger te Malang, Bromostraat 9, in Suriname bij den Afdeulings-secretaris, den Heer M. H. Stephan, Zwartenhovenbrugstraat 35 te Paramaribo en in de kolonie Curaçao bij den Secretaris der Afdeeling, den Heer H. J. C. Bodenburg Hellmund te Willemstad.

Seyt, dat hem gedocht heeft, dat den Advt. van 't Iant de Australeische Comp. wat veel favoriseerde, ende indien het advys van de Gedeputeerden van Holland, op dat stuck gebesoigneert hebbende, waer gevolcht geweest, dat sulcx zijns oordeels dissolutie van deselve Compagnie zoude hebben veroorsaecht, maer dat daerna door den Advt. is voorgesteld, de zaecke te accomoderen door uytcoop, 't welck hem die spreekt nyet vreemt en dochte.

71. Wat middelen bij hem aengewent zijn om de practijcken tot dissolutie van de Oost-Indische Comp. te beletten?

Seyt, ernstelyck in de Vergadering van Holland d'importantie van de zaecke geremonstreert te hebben, ende vertoont dat de Heeren Staten Generael d'interpretatie van 't octroy aen haer selven behoorden te behouden, ende dat dit zijn de middelen, daervan hij in den brief aen Sijn Ecclie mentionneert.”

Deze verklaringen schijnen zijn rechtens blijkbaar voldoening te hebben gegeven, want in de sententie, jegens hem gewezen op den 18den Mei 1619, komen de voorgaande punten van beschuldiging niet meer als zoodaig in aanmerking. Wel baarde de zaak der z.g. Australeische Compagnie bijzondere zorg, doch in die kwestie blijkt Hugo de Groot zich onzijdiger te hebben gehouden dan Oldenbarnevelt, die, hoewel de ziel der fusie van de verschillende Compagnieën van Verre tot de centrale vennootschap der V. O. C. zijnde, niettemin een vijand van elke overbodige monopolie bleef en zijn principe dienomtrent in de „Verhooren”, (ook een uitgave van het Hist. Gen. en (in 1850 verschenen), aldus heeft geformuleerd: „dat hij vuyte registeren en memorien van de heeren staaten van Holland en West-vrieland bevonden heeft, dat van alle tijden in deselve landen bij de regeerders van dien en van de principaalste steden verstaan is geweest, alle privative octroijen in 't stuck van de navigatie, handelinge en commercie, de welstand van de landen en steeden en ingesetenen te wesen prejudiciabel, ende dat zij daaromme met grooten ernst hen daertegens altijts hebben gestelt en geopposeert, tzelve verwerpende als monopolie tegens de vrije navigatie en traffijcke, die voor alle man gemeen te moeten gemainteneert werden, geacht werden; maar dat hij in de jaren 1596 en 1597 met moeyten, aarheit en ondersoek de natyure van de navigatie, handelinge en traffijcke opte Oost — indien verstaan hebbende, zoo ten opsien van de natien metten welken aldaar gehandelt moste worden, en de natyure derselver, de waren en coopmanschappen, die aldaar verhandelt en ingecott werden, het apparentste belet, dat bij de Spaengiaerts en Portugiesen met geweld en andersints gedaan zoude worden, om de ingesetenen deser landen aldaar de navigatie en handelinge te speeren en beletten, en wat daar jegens tot goede verseeckeringe en afweeringe des gewelds aldaar noodig was ende ook wat ordre hier te lande nodig en dienstig moste gehouden worden in 't equipereen en vuytzenden der scheepen naar de Oostindien, mitsgaders in 't vertieren en vercoopen der waren en coopmanschappen van daar comende, omme 't zelve dienstelijk ende proffijtelijk voor de landen en participanten te beleyden, geheel dienstig en nodig heeft bevonden, dat deselve navigatie en handelinge onder een generale compaignie behoorden belet te worden”.

(Wordt vervolgd.)

Huurcontract en overlijden van den huurder.

Van zeer geachte zijde werden wij er op opmerkzaam gemaakt, dat bij vele huurders van woningen de meening bestaat, dat bij het overlijden van den huurder het aangegane huurcontract tusschen verhuurder en huurder automatisch vervalt. Deze meening is onjuist, zooals blijkt uit art. 1611 van het Burgerlijk Wetboek, luidende:

„de huurovereenkomst gaat geenszins te niet door den dood van den verhuurder, noch door dien van den huurder”.

Nu de verhuistijd weldra weder aanbreekt en dan tevens, alvorens de nieuwe woningen worden betrokken, huurovereenkomsten moeten worden gesloten, meenen wij, dat het zijn nut kan hebben hierop de aandacht van onze lezers te vestigen. Bij het overlijden van den huurder zal het natuurlijk dikwijls voorkomen, dat zijne weduwe en andere achtergebleven familieleden in ongunstiger financieele omstandigheden zullen komen te verkeerren dan vóór diens overlijden, zoodat het blijven bewonen van het gehuurde huis gedurende den verderen tijd, waarvoor de huurovereenkomst is gesloten, geldelijk te bezwaren wordt. In zoodanig geval verdient het daarom aanbeveling in het huurcontract eene aanvullende bepaling op te nemen, waarbij zij, die in de plaats van den huurder treden (de erfgenamen), de bevoegdheid verkrijgen de huurovereenkomst te verbreken na een in het contract te vermelden termijn, onmiddellijk aansluitende aan het overlijden. Het is ons bekend, dat herhaaldelijk huurcontracten worden gesloten, voorzien van zoodanig aanvullend voorschrift, en in dezen tijd, nu er een overvloed van te huur zijnde woningen is, is de kans niet gering, dat de eigenaar van het huis (de verhuurder) daarin bewilligt.

Suriname.

Het Bauxietbedrijf. — Aluminiumerts.

Beschrijving van Bauxiet volgens Prof. Ir. I. A. Grutterink in de West-Indische Gids, jaargang 1920.

Bauxiet ontstaat als product van de z.g. laterietische verweering.

Het zijn laterietische verweeringsproducten, waarin het waterhoudende aluminiumoxyde sterk overheerscht over het ijzeroxyde. Het ijzergehalte van het bauxiet wordt beheerscht door het ijzergehalte van het uitgangsgesteente en van de meer of minder ver doorgevoerde scheiding tusschen aluminium- en ijzeroxyde tijdens de verweering. Het geeft aan het bauxiet de veel voorkomende roode kleur. IJzerarm bauxiet is lichter van kleur of zelfs wit. Wit bauxiet is in den regel rijk aan kiezelzuur.

De Bauxietverordening (G.B. 1919 No. 80) trad met 1 Januari 1920 in werking. De Bauxiet- en Bauxietbelastingverordeningen werden in de vergadering van de Koloniale Staten van 26 Maart 1918 behandeld, goedgekeurd en gepubliceerd in het Gouvernements-Advertentieblad No. 76.

De vereischte goedkeuring van Nederland bleef daarentegen zoo lang uit.

In Februari 1920 werd aan de N.V. Nederlandsche Mijnexploitatie- en Exploitatie-Maatschappij de eerste concessie tot ontginning van bauxiet volgens de bepalingen van bovenbedoelde verordening verleend en wel op een perceel groot 531 H.A. gelegen a.d. rechteroever der Surinamerivier en vroeger bekend als „Rorac”.

In de tweede helft van het jaar maakte de N.V. Surinaamsche Bauxiet-Maatschappij gebruik van de bepaling in art. 14 van bovengemelde verordening om de aan haar vroeger tot ontginning van delfstoffen in concessie verleende oppervlakte van 123058 H.A. een oppervlakte van ter grootte van 73286 H.A. om te zetten in concessie tot ontginning van bauxiet.

De nieuwe fabriek van de Surinaamsche Bauxiet-Mij. op Moengo werkte in 1927 voor het eerst op volle capaciteit. Er werd 181584 metrische ton gemijnd, waarvan 173919 ton werd uitgevoerd. Naar Canada, waar eene nieuwe aluminiumfabriek was opgericht werd 11608 ton als proefzending verscheept.

De zeer ruime winsten uit de Surinaamsche Bauxiet-winning verkregen was aanleiding om nogmaals de vraag onder de oogen te zien of Suriname dat aan retributie en belasting tezamen f 0.375 per ton ontvangt, daarmede geacht kan worden voldoende beloond te zijn.

De tweede Bauxiet-onderneming, die van de Kalbfleisch Corporation, ook in Amerikaansche handen en onder die leiding, ving in de maand Augustus 1927 de exploitatie aan op „Ongelijk”, aan de Pararivier en in de maand September vond de eerste

proefverzending plaats. De fabriek heeft een vermogen van ongeveer 85 ton gedroogde bauxiet per dag te leveren. Tot eind December 1927 werd 4750 ton verscheept.

De Surin. Bauxiet-Maatschappij in Amerikaansche handen, die ook de leiding had, stichtte een dorp midden in de wildernis, hoog op de rivier „de Boven Cottica”. Moengo, dat heuvel beteekent, ligt 104 mijlen van de hoofdstad Paramaribo. Is ongeveer 45 voet hoog en strekt zich eenige K.M. langs de Cotticarivier uit en landwaarts tot een diepte van ongeveer 800 M.

Er werd geld noch moeite gespaard om van Moengo een plaats te maken waarop Suriname trotsch kon zijn en waar de tropische ziekten geen kweekplaatsen konden vinden. Van den aanvang af is een der eerste daden der S.B. Mij. op Moengo geweest de zorg voor watervoorziening en faecaliënafvoer.

Het hoofdkantoor is gevestigd de Paramaribo in een groot huis dat speciaal werd aangekocht.

De leidende betrekkingen waren in handen van Amerikanen, doch gaan thans over in die van Nederlanders. Voor de andere betrekkingen werden Surinaamsche- en Nederlandsche krachten geworven en de betaling is goed. Nimmer hadden de Surinamers kans op goed-betaalde ondergeschikte betrekkingen gehad.

Ook voor sociale arbeid en ontspanning wordt zorg gedragen.

De noodzakelijkheid van de overheidsbemoeiing met dit afgelegen deel van het district Cottica werd gevoeld. De zetel van het districtsbestuur, het station Ephrata, is ook ver van Moengo en wel zeven uren. Bij eene latere grenswijziging van de districten en opheffing van het station Ephrata, werd dat gedeelte van het district Cottica, w.o. Moengo gevestigd was, geressorteed onder het district Marowijne. Dit district dat als zetel van het districtsbestuur heeft „Albina” of zooals de overbuur de Franschen, zeggen: „la coquette ville du Maroni”, kon vanuit Moengo moeilijk bereikt worden. Gouverneur Baron van Heemstra heeft door gestraften doen aanleggen een voor auto's te berijden weg; en heeft in hetzelfde jaar 1928 een hulpkantoor voor het districtsbestuur op Moengo gebracht. Met een Districtssecretaris aan het hoofd, die den Districtscommissaris op Albina in alle bestuursbemoeiingen vervangen kan.

Moengo is niet meer te vergelijken met een dorp, doch ontwikkelt zich zoodanig dat de vergelijking met een stad niet overdreven is. Aldaar is een draadloosstation en verbonden met Paramaribo.

Het station Albina, de eertijds „la coquette ville du Maroni”, is zoodanig in zielental achteruitgegaan, dat het Bestuursbeleid over de Kolonie het noodig oordeelde in 1932 de bestuurszetel aldaar te verplaatsen naar Moengo. De aldaar werkzaam zijnde Districtssecretaris werd toen bevorderd tot Districtscommissaris.

Het was te betreuren, dat niet getracht werd de eens zoo bloeiende „Albina”, die door den Wurtemberger Kappler werd aangelegd in 1853 en in 1877 door aankoop overging in handen van het Koloniaal Gouvernement, door de crisistijd heen te helpen, maar eenvoud'geweg gesloopt werd.

De bauxietindustrie blijft beperkt tot de twee bestaande ondernemingen.

Aan de Kalbfleisch Corporation werd ook in het gebied van de Mindrinetti, nabij K.M. 121 v.d. spoorweg eene concessie verleend groot 6800 H.A. en in het gebied van het Nassagebergte een concessie groot 19200 H.A. Van exploitatie is tot concessie groot 19200 H.A. Van exploitatie is tot dusver niets gekomen.

De K.C. heeft aan de Surinamerivier nabij de plantage Accaribo een flinke landingssteiger gebouwd, waar de stoomschepen komen te liggen om de te verscheppen bauxiet in te laden. De Aluminium Line, waarvan de S.B. Mij. agent is, zendt thans haar eigen stoomschepen uit Philadelphia naar Suriname, meer speciaal voor bauxietvervoer.

Een vergelijkend overzicht van de verscheepte bauxiet:

1926	46.454.000 K.G.	waarde f 372.974
1927	176.301.000 K.G.	waarde f 1.895.830
1928	206.767.000 K.G.	waarde f 2.184.509
1929	215.795.000 K.G.	waarde f 2.697.437
1930	263.015.000 K.G.	waarde f 3.287.687

Het Bauxietbedrijf is een nieuw middel van bestaan voor de Kolonie; moge het zoo blijven!

H. J. W.

Kleding Meubelen Tapijten enz.
 in 12 MAANDEN zeer discrete behandeling
DE CENTRALE WAREN MAGAZIJNEN
 N.Z. VOORBURG WAL 312 - AMSTERDAM
Roos & van der Kolk
 GED. BURGWAL 45 DEN HAAG

5029

Abonneert U op:
 en
Adverteert in:
 Het Katholieke Dagblad van
 den Haag en Omstreken
DE RESIDENTIEBODE
 TORENSTRAAT 27 — DEN HAAG
 Telefoon 116120 5394

Dit handelsmerk

Gratis door Nederland
 Reizen onze 5 pons Pakketten
 Prima Gemeleerde
Indische Thee
 Want zij worden franco toegezonden
 Prijzen per pond:
 f 1.20 tot f 1.80
 Vraagt monsters bij: 5280
Producten Detailhandel „Harav“
 VOORBURG
 garandeert kwaliteit Broekslootkade 3 — Telef. 771772

Passage 82 - PATO-W.S.M.
 Tel. 115384 Tel. 396033 5292
**Luxe Touring-Cars voor
 elk gewenscht gezelschap**

LEDEN VAN OOST EN WEST
 UW AANGEWZEN ADRES IS:
Electrische Wasch- en Strijkirrichting
E. DE KONING
 FLORIS HEERMALESTRAAT 22 — UTRECHT
 Postrekening 111296 5272

UITZENDING VAN DINERS
 L. S. Stelt U prijs op een goed bereid diner?
 Bestelt Uw maaltijden dan bij: 5297
FIRMA H. J. LOS Telefoon 556389
 b. g. g. 555345
 waar alles met eerste klas ingrediënten wordt bereid.
 — Berkenboschblokstraat 2, Scheveningen —
 Vluggende bediening. Concurrerende prijzen.

**Een echt Engelsche
 Afternoon Tea**
 schenken wij in een
 interessant rustig
 antiek milieu.

The Antique Tearoom, 117 Noordeinde Telefoon 114066
 Den Haag 5334

**Ziet U gaarne Uw woning Chique,
 Smaakvol en voordeelig ingericht???**
 Wendt U zich dan tot
Handelsbureau „Interventia“
 S. v. Vliet, A. J. Blanker Jr.
Beeklaan 477, Telef. 391660, Den Haag
 Spec. Import Engelsche Eetkamer-
 ameublementen en Clubfauteuils 5401
 Wortelnoten **Duitsche Slaapkamers** f275. — 15% korting

Van Week tot Week.

Van Vrijdag 17 tot Donderdag 23 Maart.
 De tentoonstelling van werk van H. M. de Koningin is
 te Bandoeng door 5120 personen bezocht en heeft
 f 2906 opgebracht.

Het Coll. v. Ged. heeft de ontw.-ord. tot tijdelijke beper-
 king van den invoer van rijst met ingang van 22
 Maart j.l. goedgekeurd.

De termijn gedurende welke het invoerverbod
 zal gelden werd bij amendement in vier maanden
 gewijzigd. Het ontw. is bedoeld als noodmaat-
 regel in afwachting van het totstandkomen van
 een nadere regeling. Nadat het ontwerp was
 aangenomen, werd de ordonnantie door de regeer-
 ring vastgesteld en dadelijk in het Staatsblad
 afgekondigd. Ten aanzien van door eenige gedele-
 geerden geuite vrees voor repressailles verklaar-
 de de heer Bernard deze niet verwachten, doch
 eventueel te zullen aanvaarden.

Artikel 1 der ord. luidt: „De invoer van rijst in
 het tolgebied van N.-I. is voor een tijdperk van
 vier maanden verboden. De dir. v. landb. is be-
 voegd ontheffing te verlenen van het in het
 eerste lid bedoelde verbod, en daaraan ter verze-
 kering van de goede werking dezer ordonnantie
 voorwaarden te verbinden“. Overtreding van dit
 verbod wordt gestraft met hechtenis en een boete
 van ten hoogste f 10.000. De rijst waarmede het
 strafbare feit is gepleegd, kan worden verbeurd-
 verklaard. Dit strafbaar feit wordt beschouwd als
 misdrijf.

Deze ordonnantie treedt in werking met ingang
 van den dag na dien harer afkondiging.

Op het einde van de Westmoesson werden Batavia en
 Krawang en verder oostelijk door hevige regens
 en banjirs geteisterd. Semarang was op een ge-
 geven oogenblik vrijwel geïsoleerd.

Vastgesteld is dat de S. S. de grootste schade
 heeft geleden. Daarna volgen de Provinciale
 Werken, waarvan de voorloopige schade op
 f 40.000 wordt geraamd. Te Rengasdengklok zijn
 9000 bouws geïnundeerd, waarvan op bijna 6000
 de aanplant is vernield.

Een ruwe schatting van de algeheele schade
 door de jongste overstrooming, alléén aan de S.S.
 aangericht, ligt tusschen f 100.000 en f 125.000,
 met inbegrip van de bruggen en verplichte ver-
 goedingen.

De gov. van Sumatra's Oostkust en de sultans van Deli,
 Serdang en Asahan werden 27 dezer in audiëntie
 ontvangen ter bespreking van Delische proble-
 men.

De motor-boat Fomalhout heeft de vermiste patrouille te
 Tanah Merah aangebracht. Aller toestand is be-
 vredigend.

Mr. Kolkman zal de plaats van mr. Hart in den Volks-
 raad innemen. Mr. Hart wordt als fractieleider
 van de oeconomische groep benoemd.

De gov. v. Celebes, de heer Caron, treedt aan het einde
 van het jaar af.

De Kleine Welvaartscom. is onder dankbetuiging aan
 voorzitter en leden opgeheven.

De dir. v. landb. is gemachtigd te beschikken over een
 bedrag van f 18,750 ten behoeve van de bevoor-
 dering van de onderzoekingen naar de chemische
 en technische mogelijkheden voor de aanwending
 van Indische natuurharsen en gommen in de
 nijverheid.

Het Centr. Kant. v. d. Stat. meldt, dat op 31 Januari 1933
 totaal buiten tap waren (afgezien van den pe-
 riode-tap), 76.936 H.A. of 19 % van het voorloop-
 pig bekend areaal van tapbaren aanplant op 31
 December 1932, zijnde 395.094 H.A.

Men meldt dat in totaal circa 100 verzoeken, meeren-
 deels van thee- en rubberondernemingen zijn bin-
 nengekomen voor uitstel van de canonbetaling
 over 1932, waarvan 80 voor inwilliging in aan-
 merking komen. De resterende 20 moeten be-
 halve de normale betaling, bovendien nog boete
 voldoen, omdat de uiterste betalingstermijn, 15
 Januari, waarvan zij tijdig in kennis werden ge-
 steld, inmiddels is verstreken.

In verband met het voornemen der reg. tot invoering
 van een wettelijke maatregel, zooals bij de N. I.
 V. A. S. reeds geschiedde, waardoor een alg.
 crisisfonds zou kunnen worden gevormd om door

**Iederen Woensdag
 Luchtmail naar Ned.-Indië!**

ondernemingen ontslagen employé's steun te ver-
 leenen, heeft de Ondernemersbond voor N.-I. een
 circulaire rondgezonden om f 500.000 bijeen te
 brengen teneinde een zoodanig crisisfonds onnoo-
 dig te maken.
 Reeds eerder had de Ondernemersbond zijn
 leden opgewekt om de bestaande crisiscomité's
 financieel te steunen.

Binnenkort zal de PHOHI-zender, die sedert de proef-
 uitzendingen van eenige weken geleden enkele
 technische veranderingen heeft ondergaan, de
 uitzendingen hervatten. De zender kan thans wer-
 ken op twee golflengten, welke al naar de om-
 standigheden zulks noodig maken, zullen worden
 gebruikt.

Op 22, 23 en 24 Maart werd reeds een program-
 ma gegeven op 25.57 meter golflengte, terwijl op
 27 Maart een begin werd gemaakt met de gere-
 gelde uitzendingen op 16.88 Meter golflengte,
 gedurende de zomermaanden zal worden aange-
 houden.

Verskillende administrateurs volgden het voorbeeld,
 gegeven door den planter den heer De Stoppe-
 laar, en traden uit den Ned.-Indischen Planters-
 bond, in verband met het feit, dat zij niet accoord
 gaan met het door het bestuur van dien bond
 gevoerde beleid.

Het hoofd v. d. vulk. dienst ontving het volgende tele-
 gram: „Lamongan vertoont sinds 19 Maart eenige
 onderaardsche werking, in den vorm van onder-
 aardsch gerommel en lichte schokken.“ De opzie-
 ner eerste klasse van den vulkanologischen dienst
 W. H. de Kroon is voor het instellen van een
 plaatselijk onderzoek naar Lamongan gedi-
 reerd.

De gouverneur van Curaçao was 24 dezer met de Van
 Nes naar Aruba vertrokken en keerde 25 dezer
 aldaar terug.

In antwoord op een vraag, in het Lagerhuis gesteld, of
 hij mededeelingen kon doen betreffende het
 resultaat van uitbreiding der faciliteiten voor
 luchtpost, welke onlangs door de K. L. M. zijn
 verschaft in den vorm van verlaging van het
 minimum-gewicht van brieven voor Nederlandsch
 Indië en welk resultaat een dergelijke tariefs-
 wijziging kan afwerpen wat betreft het luchtpost-
 verkeer in het Britsche imperium, heeft de post-
 gen. geantwoord, dat hij een onderzoek in deze
 zaak had ingesteld en dat hij zoo spoedig moge-
 lijk mededeelingen zou doen.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de
 N. R. Ct

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Kunst van Afghanistan in het „Musée Guinet“ te Parijs.

Wezen wij er hier verleden week op, hoeveel
 fraaie Indische kunst van allerlei aard in de Parijsche
 Musea te bewonderen valt, thans willen wij met
 een enkel woord speciaal de aandacht vestigen
 op de zeldzaam prachtige kunstverzameling uit
 Afghanistan, welke sedert kort in een reeks goed
 verlichte zalen van het Musée Guinet ten toon is
 gesteld, als resultaat der verschillende Fransche
 expedities, welke sinds een tiental jaren daarheen
 zijn uitgezonden en dat alleen reeds een bezoek
 aan Parijs overwaard is.

In 1922, toen Professor Alfred Foucher, bekend
 als schrijver van het standaardwerk: „Art gréco-
 bouddique du Gandhara“ zich met een studie-op-
 dracht in Indië bevond, meldde de toenmalige
 Fransche gezant in Perzië, de heer Bonin, aan zijne
 regeering, dat Afghanistan genegen was aan Frank-
 rijk het recht toe te kennen op zijn grondgebied
 oudheidkundige navorschingen te laten doen. Dit was
 een kolfje naar de hand van een aarts-onderzoeker
 als Foucher, die zich dan ook onmiddellijk naar
 Perzië begaf en langs den weg van Herat naar
 Afghanistan, waar hij met groote eerbetuigingen,
 als eerste officieele afgezant van Frankrijk, aan
 de grens ontvangen werd. De heer Foucher is

maandenlang de gast geweest van Z.M. den Emir, te Kaboul.

Intussen wijdde hij zich met den grootsten ijver en veel liefde aan de studie der oude kunst en sloot voor Frankrijk met de Afghaansche regeering, een contract, om gedurende dertig jaren daar alle noodige opgravingen te mogen doen en tegelijkertijd verzocht hij om de hulp van een Fransch architect. De heer *André Godard* werd daarop aan hem toegevoegd, die met zijne niet minder bekwame echtgenoot in Februari 1923 te Jelalabad aankwam.

Zij begonnen toen dadelijk met kaarten aan te leggen van het terrein der mogelijke oudheidkundige opgravingen, waarvan de resultaten thans in het *Musée Guinet* ten toon zijn gesteld.

Aan de Oostzijde van de hoogvlakte van Iran, d.w.z. in 't middelpunt der oude wereld, bevindt zich een hoog bergland op het kruispunt der wegen naar Achter-Azië, Indië en China, waarvan de moeilijk begaanbare passen, tot aan de ontdekking van den weg langs Kaap de Goede Hoop door Vasco de Gama, de eenige toegangspoort vormde tot Indië. En sedert de Arische volksverhuizingen ging door deze poort een voortdurende opeenvolging van kooplieden, geestelijken en krijgers, die zich van Bactrië naar de Penjab begaven en daarlangs kwamen natuurlijk ook alle overwinnaars, aangetrokken door de fabelachtige rijkdommen van Indië. Door geen enkel land zijn dus zooveel verschillende volkeren getrokken, waarvan het ook telkens de overheerschingen moest ondervinden. Achtereenvolgens hebben Assyriërs, Mediërs, Persen, Grieken, Scythen, Parthen, Hunnen, Turken, Arabieren en Mongolen er zich gevestigd, de groote strategische waarde beseffend van de Hindoe-Koesh, als geweldig sterke afsluiting tusschen Midden-Azië en Indië. Zij stichtten er groote en rijke steden, godsdienstige zetels van pracht en praal, behaalden overwinningen in Indië, doch moesten telkens weer voor nieuwe invallers wijken.

Van die steden en beroemde heiligdommen zijn thans niet anders dan oude bouwvallen over, waarvan de Fransche onderzoekers gedeelten hebben gevonden, onder zand en steen bedolven, waarschijnlijk de eenige overblijfselen dezer vroegere beschavingen.

Het weinige, dat men er van wist, dankte men aan de oude historische boeken en vooral — evenals wij omtrent den Indischen archipel — aan antieke verhalen, vroeger door Chineesche pelgrims opgesteld; omtrent het land, dat zij doortrokken. Geen enkele oudheidkundige had toen nog het Baltische land onderzocht. De Franschen moesten dus van voren af-aan beginnen en hebben dit grondig gedaan, zooals blijkt uit de opgravingen, waarvan de resultaten in het *Musée Guinet* te zien zijn.

Men kan ze in drie groepen verdeelen:

De eerste groep betreft Jelalabad, Hadda en het boedhistische Kaboel, alle drie in de valei van Kaboel gelegen. De daar gevonden kunst draagt een zuiver Gandharisch karakter.

De tweede groep staat in verband met de heiligdommen van Bamiyan en de omringende dalen. Ook daar is de gevonden kunst nog Grieksch-boedhistisch, maar toch meer overheersend naar die van Midden-Azië dan die van Gandhara.

De derde groep omvat het Mohamedaansche tijdvak: Ghazni en de beide citadellen van Shahr-i-Zohak en van Shahr-i-Gholghola.

Tot nu toe is er in Afghanistan geen enkel stuk gevonden, dat aan het Boedhisme voorafgaat. Vóór de verovering door de Muzelmannen was de kunst er dus half Grieksch, half Indisch, zooals die haar oorsprong vond in Gandhara, d.w.z., juist in de valei van Kaboel en het Noord-Westelijk deel van den Penjab, de dubbele en tegenovergestelde uitbreiding der Helleensche invloeden naar het Oosten, als gevolg van de politieke overwinningen van Alexander de Groote en die van het Boedhisme naar het Westen door de godsdienstige zendingen van koning Açoka. Die kunst ontstond in de eerste eeuw vóór Christus, ontwikkelde zich sterk gedurende twee of drie eeuwen, doch viel daarna in verval en verdween in de zesde eeuw, maar, nadat zij in het land van oorsprong reeds verdwenen was, deed haar invloed, natuurlijk eenigszins gewijzigd door tijd en plaatselijke omstandigheden, zich nog sterk gevoelen in Indië, zoo ook in Insulinde, tot aan de komst der Muzelmannen en in landen, waar deze zich niet geheel van hebben meester gemaakt, o.a. op Ceylon, in Indo-China, China, Japan en Tibet, heerscht ze nog heden.

Wat de Franschen bij deze nieuwe opgravingen hebben gevonden, lijkt daarom in vele opzichten op hetgeen in Gandhara te voorschijn kwam, toch

REISBUREAU LISSONE N.V. AMSTERDAM

Leidschestraat 5 — Dam 10

BOEKT UW SCHEEPSPASSAGES NEDERLAND-INDIË PER HOLLANDSCHE OF BUITENLANDSCHE LIJNEN

Gezelschapsreis naar Italië van 11 tot 20 April

REISBUREAU LINDEMAN N.V. DEN HAAG

Groenmarkt 22 en bijkantoren

5033

zijn te Hadda eenige beeldhouwwerken opgegraven die waarlijk zonder weerga zijn in artistiek opzicht.

De rijke buit op dit gebied, ook wat gekleurde muurschilderingen betreft, is thans binnen het bereik der bewondering van belangstellenden, door de leerrijke opstelling in het Musée Guinet. Vooral voor ons, Nederlanders, en voor de inboorlingen van Nederlandsch-Indië, zijn deze vondsten als vergelijkingsmateriaal met de oude Boedhistische kunst daar teruggevonden, van het grootste belang en zelfs voor leeken, mits zij eenigszins kunstgevoelig zijn, bijzonder interessant.

Hopelijk zullen eerlang ook in Nederlandsch en Nederlandsch-Indische Musea meer en meer systematische tentoonstellingen komen van de in Insulinde op dit gebied gedane vondsten.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Naderend onweer?

Het wereldaspect is in de laatste weken voortdurend versomberd; men krijgt den indruk dat de toestand op politiek en financieel gebied voortdurend is verergerd. Vooral de berichten over den val van den Yen en andere financiële verschijnselen, Japan en China rakend, wijzen — n. h. o. van *De Java-Bode* (16/2, Z.) — op het acuut worden der situatie. Blijkbaar is Japan ten volle bereid alle consequenties zijner handelingen te aangaan. Het zal moeten blijken of de meerderheid van kleine Staten, die geen Aziatische belangen hebben, doch te Genève oorzaak waren van het acuut worden der situatie, verstandig heeft gehandeld. In *Ned.-Indië* kan men slechts staan tegenover alle mogelijkheden, welke *Sovjet-Rusland* ook maar eene kans zouden kunnen geven op uitbreiding van zijn invloed in Oost-Azië. Men vergeet niet dat elke Westersche mogendheid, die in dit deel der wereld belangen heeft, in Japan ook heeft te zien een bolwerk tegen het Bolshevisme. Al zou er geen aanleiding zijn voor al te sombere stemming op politiek gebied, de financiële consequenties der situatie zijn al erg genoeg. De val van den Yen moge wellicht den Japanschen export weer stimuleeren, dit kan slechts van tijdelijken aard zijn; men moet daarna volgens insiders eene prijsstijging verwachten, welke die daling verre overtreft. Het is dan, in wezen, hetzelfde verschijnsel, dat eenmaal Duitschland der wereld bood, met dit verschil dat Japan, zich spiegelend aan de lessen van eerstgenoemd land, in vlugger tempo de verschillende fasen van het proces zal doorloopen. De algemeene situatie vraagt aller aandacht, en men kan niet zonder groote zorg de ontwikkeling zien van gebeurtenissen welke ook de politieke en economische positie van Ned.-Indië raken. In het licht dezer gebeurtenissen ziet men onze eigen affaires op kleiner schaal, hoewel de a.s. *verkiezingen in Holland* voor Ned.-Indië van groot belang zijn.

Oostersche en internationale vraagstukken worden behandeld o.a. in *De Loc.* (9, 16 en 20/2) en het *Soer. Hbl.* (6 t/m. 18/2).

Prestige.

Een Staat zonder prestige naar binnen en naar buiten is als een schip zonder zeilen, stoomvermogen en roer, het dwaalt op de staatkundige wereldzee rond, afhankelijk van stroomen en winden, waardoor het zich moet laten leiden, omdat het ze niet overwinnen kan. Een knak in dat prestige, dikwijls afhankelijk van het gedrag van den eenling, beteekent dan ook een val van zijn gewicht, waarvan het herstel dikwijls jaren kost. Terwijl in 1914 Antwerpen het slechts 10 dagen uithield, verdedigde *Chassé* het nu een eeuw geleden, gedurende 3 weken, waarbij de aanvaller, 20 maal zoo sterk, zwaardere verliezen boekte dan hij zelf. Het was iets vóór die dagen, dat de dappere luit-ter-zee *Van Speyk*, met zijn kanonneerboot door den wind tegen den wal geslagen, de lont in het kruis stak om de eer van de vlag te verdedigen, d. w. z. het prestige van den Nederlandschen naam hoog te houden. *België ging verloren, maar het Nederlandsche prestige kwam ongeschonden uit den strijd.* Nederland bleef een pion op het staatkundige schaakbord, waar

mede men begreep, rekening te moeten houden. In den oorlog van 1870—71 was de slag van *Sedan* verloren, het geheele Fransche leger krijgsgevangen gemaakt, het Fransche militaire prestige geschokt, maar niet de eer van den Franschen soldaat. *De Fransche cavalerie strooide daar het zaad, waaruit het Fransche prestige zich geleidelijk weer tot een volle plant kon ontwikkelen*, welke de overwinning van 1918 tot vrucht had.

De Officiëren van „De Zeven Provinciën” — zoo vervolgt het *Soer. Hbl.* (18/2 „Prestige”, J. G. B.) — hadden de taak, dit schip te verdedigen tegen elk geweld, ook dat van binnen. Vermoedelijk, *ofschoon lang niet zeker*, hadden de pogingen van enkelen, ja zelfs van één enkele, niet het gevolg gehad, dat de bemanning was teruggetreden op het pad der tucht; 99 %, maar ook niet meer kans bestond er, dat die enkelingen of die eenling hun daad geboet zouden hebben met hun leven. *Maar zou zulk een gedrag niets aan de zaak veranderd hebben?* De eer en het prestige van den officier waren smetteloos uit deze zaak te voorschijn gekomen. Want de Inheemschen maken in deze geen onderscheid tusschen Zee- en Landmacht. Ook in het Buitenland zou men een eeresaluut gegeven hebben aan de dapperen, die een eervol dood boven het leven verkozen. *Het prestige van Nederland in deze koloniën zou enorm gewonnen hebben.* Elk officier, gesneuveld in den strijd tegen de muiters, had voor Nederland het gewicht van een bataljon infanterie gehad. Met een variatie op het lied van Reinier Claessenz zou de wereld gezegd hebben:

Het volk dat zulke mannen heeft,
Zij 't ook geen meester meer ter zee,
Spreekt op de zilte baren mée!

Wij vestigen de aandacht op het *Soer. Hbl.* (18/2, 4de bl. „Daad van moed” van H. Kremer, mach. 3de kl., bij de overrompeling van een stoombarkas op de Indragiri-rivier in 1882).

Rondom „De Zeven Provinciën”.

De Marine staat wel geheel afzonderlijk van Ned.-Indië. *De Vloot* in Indië behoort aan Nederland en allen, die op de Vloot dienen, voelen zich één met Nederland; *Indië is daardoor bijzaak.* De omgang van het lagere Marinepersoneel is — volgens de *Deli Crt.* (20/2, 2de bl. „Br. van Java”) — geheel op die basis ingesteld. Een Hollandsche matroos en een Inheemsche matroos kunnen over het algemeen heel goed met elkaar opschieten; de omgang wordt bovendien vergemakkelijkt, doordat de Inheemschen te Makassar keurig Hollandsch hebben geleerd. De Inheemschen zijn een bron van vermaak en genoegen voor de Hollanders op de Vloot, die van Indische verhoudingen niets weten. In die sfeer is het niet vreemd, om een samengaan te constateeren, veel verder reikend dan het samengaan op Indischen bodem. In Ned.-Indië kunnen *Inheemsche en Nederlandsche vakverenigingen* slechts gescheiden samenwerken en dan nog maar nauwelijks, doch op de Vloot in Indië is een veel grotere verbroedering. Het uiterlijk samengaan is op de Vloot veel sterker en men kan ook verder langduriger bijeen blijven, omdat men elkanders lot deelt, hetzelfde werk doet, goede betaling krijgt en niet wordt gehinderd door voortdurende tegenstellingen, zooals die aan wal van dag tot dag tot uiting komen. Maar daarachter staat tenslotte het rasverschil. Wanneer de Nederlandsche matrozen met hun vakantie hebben bereikt wat zij wenschen, houdt voor hen de actie op. Maar voor het Inheemsche deel is daarmede de actie niet geëindigd. Hier nu ligt de scheiding.

Men kan alles verwachten, gezien de houding, die door de gevangenen wordt aangenomen, de snelheid, waarmede de reactie op het klinkende argument weer verdween, het feit ook dat nog steeds uit Soerabaia gevallen van dienstweigering worden gemeld en verder de geheele atmosfeer en mentaliteit, die zich hebben laten gevoelen en geopenbaard rondom het geheele drama van „De Zeven Provinciën” aan den Vlaken Hoek. Men weet nu wel zeker, dat niet toevallig alle kwade elementen uitsluitend op één oorlogsbodem waren vereenigd. Dezelfde geest heerscht ook elders en wat erger is: *dezelfde geest heerscht nog.* Onder deze omstandigheden blijft waakzaamheid geboden. Dit te meer, omdat men rekening moet houden met de reactie, in alle lagen der bevolking. Politie en Leger staan thans voor een zware taak; alle sloomheid en gemoe-

D. VAN DER LAAN 'S-GRAVENHAGE

LOOD- EN ZINKWERKEN
SANITAIRE INSTALLATIES
ZEESTRAAT 94

5128

— TELEFOON 180557 —

delijkheid moeten uit onze bewakingsdiensten verdwijnen. Ook de burgerij meene niet, dat men nu alles weer kan laten loopen, zooals het is. Intusschen zal men zich moeten onthouden van grievende uitlatingen en van overdrijving. In den Volksraad werd een zakelijk debat plotseling vertroebeld, doordat men vlak voor een stemming begon te schermen met de woorden loyaliteit en defaitisme. Dit geeft geen pas en heeft ook geen nut. Men kan heel goed tegen bepaalde posten der oorlogsbegroting stemmen zonder deloyaal te zijn. Liever richtte men zich tegen alle ambtenaren, die in Gouvernementsdienst het gezag ondermijnen, liever eische men, dat zulke ambtenaren geen moment langer worden gehandhaafd, liever verzette men zich tegen werkelijke handelingen en uitdrukkingen, die het gezag van den Staat ondermijnen. Er valt voor de loyale burgerij thans zeer veel te doen.

Wij verwijzen o.a. naar de *Java-Bode* (20/2 „Vlootvoogd over de mouterij”, in den Volksraad; „De rede-Osten”, Z.; 21/2 „Twee aangezichten”, Z.), het *Bat. Nwsbl.* (21/2, bijlage „Het gebeurde op De Zeven Prov.”, in den Volksraad), het *Soer. Hbl.* (13/2, 3de bl. „De Marine”, Kol. *Yssel de Schepper*), de *Deli Crt.* (24/2, 2de bl. „Koningin Regentes”, in 1918 een geval van massale dienstweigering), de *Sum. Post* (22/2, 2de bl. „D 24”, Luit. *Guilouard*; 18/2 „Wat gaat er met de muiters gebeuren?”) en de *Loc.* (16/2, blz. 3 „Slecht bedrijf”).

Het voortbestaan der Ombilin-mijn.

Sinds 1922 worden op de exploitatie der Ombilin-mijn belangrijke verliezen geleden, in 1931 zelfs meer dan f 2 miljoen, en men gaat voort groote bedragen op de Ombilin-kolen bij te passen, alsof Ned.-Indië zwemt in het geld. De *Loc.* (20/2, blz. 16, Z.) acht het niet verantwoord hiermee nog langer voort te gaan. Reeds in 1926 werd de vraag der wenschelijkheid van de sluiting der Ombilin-mijn door den Min. van Kol. aan de orde gesteld, en tijdens zijn bezoek aan Sum. Westkust in 1927 heeft de vorige Landvoogd te Sawah Loento ook deze aangelegenheid besproken. Er waren tal van bezwaren tegen de sluiting. Ten eerste verliest het plaatsje Sawah Loento bijna geheel zijn beteekenis, waardoor natuurlijk ook veel kapitaal verloren gaat. Ook zal de spoorlijn van Padang-Pandjang naar Sawah-Loento naar alle waarschijnlijkheid moeten worden opgedoekt. Reeds deed de concurrentie van taxis en autobussen zich ook daar gelden, en het verlies van het kolentransport zou dit lijngedeelte den doodsteek geven. Dus bleef men de kostbare mijn handhaven. Op elke ton kolen wordt f 6,50 toegelegd. Inderdaad verkeert deze mijn reeds lang in staat van faillissement, en alleen omdat jaarlijks uit de schatkist de verliezen kunnen worden aangevuld, kan zij blijven bestaan. Maar dit is toch een uiterst gewaagd experiment.

Ombilin-kolen kunnen niet op de schepen worden gestookt, tenzij de vuurhaard wordt ingekort. Dit is dus een handicap bij den verkoop. De mijn ligt buiten den vaarweg; Emmahaven ligt aan den verkeerden kant van Sumatra, en zal nooit meer iets van beteekenis worden. De kolen hebben eene calorische waarde van 7200. Stel hiertegenover de *Boekit Asem-mijn*, welke kolen eene calorische waarde van 8000 hebben, direct op alle schepen zijn te gebruiken, terwijl Kertapati (afschepplaats) slechts 20 uren van Singapore ligt. Ook uit een oogpunt van politieke beteekenis ligt *Boekit Asem* veel gunstiger; deze mijn kan afvoeren naar Kertapati (Palembang) en naar Oosthaven; in beide plaatsen kunnen Oceaanbooten aanleggen. De vraag rijst dus: Is het niet noodig de geheele productie voor Indië te concentreren in de *Boekit Asem-mijn*, welke productie dan moet worden vergroot (hetgeen zonder veel extra-kosten kan geschieden), terwijl de Ombilinmijn dan kan worden gesloten?

De „Rotterdamsche Lloyd” en de Stoomvaart-Mij. „Nederland” namen hier vroeger voor hun schepen ongeveer 350.000 ton per jaar af; na den bouw der motorschepen verminderde dit tot... 5 à 10.000 ton per jaar, dus practisch nihil. De S. S. nam in normale tijden 350.000 à 400.000 ton per jaar af, thans is dit gedaald tot 230.000 ton! Alleen de K. P. M. is nog, volgens contract, verplicht tot de afname van 100.000 ton per jaar; daarvoor heeft zij het vervoer der geheele productie. Zoo is het duidelijk dat onze kolenindustrie moet worden ingesteld op den export, en dan heeft zij alleen kans als zij met zeer lage prijzen komt. De Lematang-kolen

der *Boekit Asem-mijn* vinden beter aftrek, en door opvoering der productie is verlaging van den zelfkostprijs mogelijk.

Kleinlandbouwbedrijf.

In een viertal artikelen geeft het *Soer. Hbl.* (14, 16, 17 en 18/2, 3de bl.) een beschrijving van het kleinlandbouwbedrijf en van oude en nieuwe cultures in Java's Oosthoek.

Sedert het succes met de synthetische vanille is de prijs zoodanig gedaald, dat van winst bij een vanilleaanplant geen sprake kan zijn. De cacao- en chocolade-fabrieken geven de voorkeur aan het chemische product, hetwelk in poedervorm is en beter een nauwkeurig gewicht kan doen bepalen. Iedere apotheker en drogist verkoopt in Nederland thans vanille in poeder en het gebruik is gemakkelijker.

Mogelijkheden liggen in de toekomst op het gebied van vruchten, zooals djerooks, aardbeien, advokaat en ananas, wegens gunstige bodem- en klimatologische factoren. De *advocaatvrucht*, de groote roode, is echter nog te weinig onder het publiek bekend; uit een aanplant van 160 boomen, afkomstig uit Buitenzorg, werd een productie van 140.000 vruchten verkregen. Op de K. P. M.-stoomers wordt thans een proef genomen met de verstrekking van advokaat (d. w. z. het zachte vruchtvliesch gemengd met b.v. koffie en suiker) als 11 o'clock drink.

Ananas gaat heel wat beter, doch behoorlijke winst is alleen mogelijk bij massa-productie. Te Paseroean fabriceren de gebr. Lamie *ananas-jam*; de Klakah-ananas wordt tot een uitmuntende jam verwerkt. De vrucht worde eerst geschild en ontkernd en daarna in eene soort vleeschmachine tot pulp en sap uitgeperst. Met suiker wordt deze substantie gekookt en terwijl een gedeelte van het sap voor de stroopfabricage verwijderd wordt, gaat het overblijvende als jam in de bekende glazen jampotten. Moderne machines voor het persingsproces, enz. worden binnenkort uit Duitschland verwacht, waarna ook voor de buitenlandsche markt geproduceerd zal kunnen worden. Talrijke proefnemingen zijn genomen met bekende ananas-soorten, z. a. Mont Serrat, Comte de Paris, Bogorsoorten en de origineele ananas-Klakah (de bevolkings-ananas). Speciaal leende zich zeer goed voor jamfabricage de ananas van Goenoeng Kendeng.

Een der factoren, waardoor in Indië het boerenbedrijf slechts in geringe mate of in 't geheel niet slagen kan, spruit voort uit de omstandigheid dat in Holland het geheele gezin (man, vrouw, zoons en dochters) bezigheid vindt in en op de boerderij, in tegenstelling met Java. De controle op het geheele bedrijf is dus hier in handen van één enkel persoon en... er valt juist zooveel na te gaan als 't ware van dag tot dag in de gaten te houden.

In Java's Oosthoek is geen geslaagd voorbeeld bekend van een kleinlandbouwbedrijf; hier en daar heeft men een schamel bestaan, doch een werkelijk geval van rendabiliteit vermocht de verslaggever van het *Soer. Hbl.* niet te ontdekken. Wanneer men uit liefhebberij wat aan kleinlandbouw wil gaan doen, wel, dan ga men zijn gang en men beunhaze er lustig op los, maar als bestaansobject is z.i. kleinlandbouw slechts te ontraden.

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

De mouterij bij de Marine e.a.

De *Oetoesan Hindia* van 6 Febr. bevat een hoofdartikel van Dr. Soekiman over de dienstweigering van het marinepersoneel te Soerabaja. Hij zegt daarin dat de autoriteiten die gebeurtenis in het geheel niet voorzien hadden, dat ze gekomen is als een donderslag bij helderen hemel. Ook het blad had zulks niet kunnen vermoeden, omdat juist immers bij de land- en zeemacht de menschen geduldig en volgzzaam plegen te wezen en er geen strengere discipline heerscht dan bij die twee diensten. Het optreden van het marinepersoneel te Soerabaja wekt dus wel bevreemding, doch aan den anderen kant vindt schrijver de houding vreemd van de landsdienaren van andere diensten die, geen discipline kennend, kalm hun weg gaan alsof er niets is dat hun bestaan hindert. Schrijver meent dat het juist de militaire opvoeding is die de Jantjes geleerd heeft niet veel te praten, doch te doen. Dit begrijpende, zal men er zich niet over verwonderen dat het marinepersoneel te Soerabaja, dat bovendien nog door zijn vakbond geleerd is om zijn gedachten te gebruiken, de salariskorting, waarin het een ernstige verslechtering van zijn levensonderhoud ziet, beantwoordt heeft met een daad, in dit geval dienstweigering. De burgerlijke ambtenaren, die geen discipline geleerd hebben, praten over het algemeen veel, doch doen weinig.

Het blad *Adil* van 31 Jan. noemde de dienstweigering een eenig feit in de geschiedenis van

het Nederlandsche bewind over Indië; het is van oordeel dat oorzaak van alles is het misverstaan van de door marine-autoriteiten tot het lagere personeel gerichte woorden over het bedrag der salariskorting. Voorts noemt het blad het meten met twee maten door het Europeesche personeel minder te korten dan het Inlandsche, aangezien er geen verschil is in den gepresteerden arbeid.

De *Han Po* van 1 Febr. acht het gelukkig dat er geen ernstige botsingen uit de dienstweigering zijn voortgesproten en de rust hersteld is na de arrestatie der schepelingen van de „Evertsen” en de „Piet Hein”, maar het blad vreest dat de menschen onbevredigd zijn gebleven en de Regeering zich voor een ingewikkelde kwestie geplaatst zal zien.

De mouterij op de „Zeven Provinciën” besprekende, zegt de *Soera Oemoem* van 6 Febr. dat deze gebeurtenis niet alleen het bewijs levert van „slappe” verhoudingen bij de marine, doch tevens een eind zal maken aan de slechte gevolgen daarvan. Waar schrijver reeds den 3den Febr. van niet-officieele zijde kennis kreeg dat het op de „Zeven Provinciën” niet zoo rustig gesteld was als in Aneta-berichten overal bekend gemaakt werd, kan hij niet begrijpen dat de commandant zonder eenige aarzeling het schip verliet om aan wal plezier te maken. Dit duidt op ongezonde toestanden bij de marine, want het bewijst dat de commandanten en officieren geen hart hebben voor de door de schepelingen gevoelde moeilijkheden.

De *Keng Po* van 6 Febr. keurt het optreden der muiters af. Door de salariskorting worden alle ambtenaren, hoog en laag, ook zij die de korting vaststelden, getroffen; in het particuliere leven betekent zoon korting van 17 pct. niet veel. Men kan onmogelijk aannemen dat alleen ter wille van een dergelijke kwestie de schepelingen van de „Zeven Provinciën” tot hun daad zijn overgegaan. Het blad vertrouwt dat de Regeering in staat zal wezen een eind te maken aan het relletje.

De *Siang Po*-redactie verklaart 7 Febr. dat zij den vorigen dag volstaan heeft met de bloote vermelding der feiten betreffende de mouterij, omdat het blad de onrust onder het publiek niet wilde vergrooten. Daarom ook kan het niet anders dan afkeurend oordeelen over het plan van het comité van actie uit de loyale burgerij van Batavia om een demonstratie te geven van haar trouw. Het blad kan zich voorstellen dat de loyale onderdanen van de Ned. Regeering niet gesticht zijn over de gebeurtenis en dat zij de behoefte voelden om van hun trouw getuigenis af te leggen, doch om zulks in massa met veel bombarie en scherp gestelde redevoeringen te doen, is in deze omstandigheden niet aanbevelenswaard. In dezen tijd van verscherpte verhoudingen zal een actie van de eene partij natuurlijk een reactie van de andere partij uitlokken.

Ook andere bladen zijn over de op touw gezette demonstraties van trouw aan de Regeering niet te spreken.

De *Bintang Timoer* van 7 Febr. kan de demonstratie tegen de mouterij niet goedkeuren, in de eerste plaats omdat de Regeering zelve aan de pers verzoekt geen artikelen te schrijven die de verhoudingen zouden kunnen verscherpen. Van de zijde der inheemsche pers is deze billijke wensch der Regeering geëerbiedigd, doch de heer Zentgraaff heeft in de *Java-Bode* de suggestie geuit welke aanleiding is geweest tot de massa-betoging der Nederlanders onder leiding van den heer Fruin van de Vad. Club. Het blad betreurt het dat de Proc.-Gen. deze demonstratie niet verboden heeft. Want niet alleen is die betoging niet noodig, doch ze wekt naar buiten den indruk dat de Regeering niet in staat is, dat incident onder de oogen te zien. En dat waar de Regeering er sterk genoeg voor is en er de macht toe bezit.

De *Sin Tit Po* van 9 Febr. noemt de Bataviasche trouw-demonstratie provocerend; zij heeft ook een belachelijke zijde, daar er niets gebeurd is wat den menschen daartoe aanleiding zou kunnen geven. Schrijver waarschuwt dat de „loyalen” niet moeten vergeten dat zij hier in een kolonie zijn, onder inwoners die voor een groot deel reeds beseffen dat zij hier in onvrijheid leven. Die „loyalen” moeten begrijpen dat door de jongste vertooning te Batavia, welke gericht is tegen alle zich niet-loyaal noemenden, dus tegen allen die openlijk verklaren al hun krachten te zullen geven voor de vrijmaking van dit land, een reactie zou kunnen worden uitgelokt van de „de-loyalen” die, waar de loyalen

**VOORLICHTING en BIJSTAND in ALLE
FISCALE AANGELEGENHEDEN**
J. A. MONOD DE FROIDEVILLE
BELASTINGADVISEUR 5615
Ook Indische Inkomsten- en Vermogensbelasting
van 9—12 en 2—5 uur
te 'S-GRAVENHAGE, Juliana van
Stolberglaan 125 — Telefoon 770471 —

„Ik zal handhaven” roepen, wellicht zouden kunnen roepen: „Ik zal omverhalen”. Mocht het zoover komen, dan is dat niet aan die groep te wijten. Daarom is schr. het eens met den heer Meyer Ranneft, die in den Volksraad maande tot kalm en rustig voortwerken.

De *Soeara Soerabaja* van 11 Febr. komt in een scherp gesteld artikel getiteld „Rassenwaan” eveneens tegen de Bataviasche betooging van 8 Febr. op; ze is provocerend en stuurt aan op heviger oneenigheid tusschen blank en bruin.

De *Bintang Timoer* van 7 Febr. noemt het trefend dat zoowel de commandanten op de schepen als de vice-admiraal blijkbaar niet op de hoogte waren van hetgeen er in de harten der bemanning omging, want kortgeleden werd nog verklaard dat de toestand op de „Zeven Provinciën” goed was. Het gebeurde is slechts als een avontuur te beschouwen, omdat de menschen het ten slotte toch zullen afleggen, doch het blijve een les voor de marine-autoriteiten, dat een veiligheidsklep noodig is, dat den namelijk deze lieden meer vrijheid moet geven om hun bezwaren te uiten.

In het nr. van 13 Febr. zegt de *Soeara Oemoem* redactie dat bij het voortgezette onderzoek meer en meer feiten aan het licht zijn gekomen welke de vraag wettigen of de salariskorting niet slechts als een goede aanleiding voor de „relletjes” (de mouterij — Red.) is aangegrepen. Gelet op de in verschillende persberichten gegeven commentaren, moeten er reeds geruimen tijd allerlei ongezonde toestanden bij de marine bestaan hebben. Een en ander wekt het vermoeden dat de actie niet van de Inlandsche of Hollandsche matrozen alléén uitgegaan is, doch dat daarachter een organisatie staat, of tenminste eenige agitators. Destructieve elementen hebben steeds belangstelling voor de marine getoond. Schrijver is voor een nauwgezet, klaar en niet aan persoonlijke gevoelens onderworpen onderzoek. Dit alleen kan de hoogheid der regeringspositie bevestigen en tevens relletjes als deze in goede banen leiden.

Hoewel alle inheemsche bladen unaniem de daad der muiters op de „Zeven Provinciën” afkeuren, geven de meeste er niet de beteekenis van mouterij aan, doch meer van een zinloze, ondoordachte actie van protest, welke echter bestraffing wel verdient.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, v. Beverningkstraat 23, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgever, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië

No. 34 van 18 Febr.: A. W. C. Blydenstein (die na een 32-jarig verblijf naar Nederland zal terugkeeren. 22 jaren was de heer B. op Baleardjosari). — De houtolieboom, door G. Koch (slot. De artikelen over deze belangrijke cultuur zullen voor f 1.50 in boekvorm verkrijgbaar worden gesteld). — Theesteeltjes sorteerrichting (uitvinding van G. E. Moore te Panitola P. O. Upper Assam, Britsch-Indië).

Chung Hwa Hui Tsa Chih

Januari—Maart: Op den sterfdag van dr. Sun Yat Sen (dat is acht jaren geleden. De schrijver Lie Ghien Ghiam schrijft, dat de Chineesche beweging in Indonesië talrijke aspecten vertoont. De vele vraagstukken, waarvoor die beweging zich plaatst ziet zijn echter in hoofdzaak terug te voeren tot twee kernproblemen, voortspuitende uit het feit, n.l. dat: 1: verreweg het grootste deel der in Indonesië wonende Chineezers zich blijvend in dat land hebben gevestigd, waardoor hun be-

langen identiek zijn met de belangen van dat land, en 2: de Chineezers zich nog immer bewust zijn van de banden, die hen met het stamland verbinden, banden, waarop zij hoogen prijs stellen en die zij onder geen enkelen beding wenschen te verbreken. De toekomst van China is hen dan ook verre van onverschillig.) — Relations between China and Indonesia in History, door Chang Tien Ste. — Ta Hsioh Maandblad, door Que Keng Lead (er is een opleving in de Chineesche studentenmaatschappij in Indonesië te constateeren).

Economisch Weekblad

15 Februari no. 32: De zuivering van de Indische muntecirculatie, door mr. H. G. J. Morshuis. — De Nederlandsche theeimport in 1932. — De export van ananas naar Europa, door E. L. Levie (met foto's). — De beteekens van fosfaten op Java, door L. J. C. van Es (de stichting van een meststofindustrie op Java heeft alleen reden van bestaan, indien de kostprijs belangrijk lager dan de importprijs kan zijn. Dit is slechts mogelijk, wanneer natuurlijke grondstoffen op voor fabricatie en afzet gunstig gelegen plaatsen aanwezig zijn. Deze onderzoekingen zijn sedert begin 1932 door den Opsporingsdienst afd. Geologisch-Technische Onderzoekingen ingesteld.)

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië

14 Febr. afl. 4: Juiste sterftecijfers, door dr. Ch. W. F. Winckel (de sterftestatistiek in N.I. ligt nog in de windselen en er is weinig kans in de eerste decennia hierin verbetering te brengen). — Een nieuwe variëteit van de superspecies *An. punctulatus*, door W. G. Venhuis. — *Anopheles punctulatus* var. *novaguinensis* Venhuis, 1932, door dr. R. Soesiloen J. C. van Hell. — De Huis-Ratten-Fauna van Java en haar rol bij de metastatische verspreiding van de builenpest, door dr. Felix Kopstein. — Overzicht van de gevolgen eener betrekkelijk kwaadaardige kinkhoest-epidemie te Biliton, door dr. E. R. A. Luyke Roskott. — Verslag der polikliniek voor behoeftige borstlijders te Medan over het jaar 1931—1932.

De Indische Culturen (Teysmannia)

No. 4 van 16 Febr.: Bestralingsproeven van Zaden van Cultuurgewassen, door K. A. R. Maier (bij tabak, kedele, padi). — De Deugdelijkheid van de Bestrijding van den Witten Rijstboorder (het systeem dr. Van der Goot aangevochten).

De Indische Post

van 18 Febr. no. 7: Gerucht om den Landvoogd, door V. (het gaat hier over het beleid van den G.G. De schrijver maant tot mild oordeelen aan, vooral in dezen tijd, de moeilijkste tijd welke een landvoogd ooit had door te maken. Een landvoogd die alleszins en van alle kanten gunstig werd beoordeeld, is er nooit geweest. Idenburg vond men te Christelijk, Van Limburg Stirum te Etisch, Fock te zuinig, de Graeff gaf het geld met handen vol uit aan hersenschimmige idealen).

De Indische Verlofganger

No. 33 van 17 Maart: Indisch Leven in de Residentie, door Melis Stoke. XXVIII (Indische Films. Er is in het buitenland een mode ontstaan van tropische films. De fabrikanten van rolprenten komen daarin tegemoet aan het verlangen van menschen die het benard en benauwd vinden in dit overvol en verarmd Europa en die, dikwijls zonder duidelijke notie van de tropen, smachten naar verten en onontgonnen arbeidsvelden en oerwoud en naturen.

Het zijn deze films die wij, veelal uit Duitschen bron, voorgedend krijgen als tropische-avonturenverhalen. Fraaie natuuroopnamen zijn voor den Indischen Hagenaar niet, gelijk voor den tropisch onervaren buitenlander, de beelden van het land van verlangen en belofte, maar de beelden eener altijd levendige herinnering aan de gewesten van overzee).

Landbouw en Veeteelt

No. 15 en 15 Januari: De proeftuinen van den Tuinbouwkundigendienst van de afdeling Landbouw te Buitenzorg, (beschreven worden den Proeftuin „Ragoenan”, in 1921 opgericht, den tuin Djatipadang, den tuin Rawah-minjak, den tuin Tandjoeng West, den tuin Pisangan, en die te Pasar-Minggoe) — Enkele gemakkelijk te kweken orchideeën voor beginnelingen.

Lloyd Mail

Vol. 2 no. 11: Rotterdam—Batavia, Eine Reise im Briefmarken-Album, door W. H. Wolff (een met

22 afbeeldingen verlicht artikel, waarin philatelisten ongetwijfeld belang zullen stellen).

Onze Aarde

Maart: Goenoeg Dempo, door dr. A. N. J. Thomassen à Thuessink van der Hoop (een met fraaie afbeeldingen verlichte beschrijving van de hoogste berg van het eiland Sumatra, hoog 3159 M., in de residentie Palembang.)

Onze Mail

No. 16 van 15 Maart: v. B. behandelt de Vorstenlanden en daarvan: De Sultansveste, Parasitisme, Vorstenlandsche cultures, Inlandsche Militie en de Inheemsche Pers.

Pro Leproos

Februarinummer: (De zonderlingste geruchten gaan over de lepra rond. Het intensieve verkeer vergemakkelijkt de snelle verbreiding, wel te verstaan der geruchten, niet der lepra. Want het kenmerk der lepra is, dat zij niet gemakkelijk en ook niet snel wordt overgeplant.

Prof. Jeanselme, wiens ervaring op het gebied der lepra — oorspronkelijke tekst hieronder — algemeen bekend is, heeft met betrekking tot de tendentieuze geruchten, die circuleerden omtrent de gevallen van lepra onder de bezoekers der Koloniale Tentoonstelling, verklaard, dat die berichten onnauwkeurig zijn, en, dat de lepra zoo weinig contagieus is, dat zij wordt verkregen alleen na langdurig en voortdurend contact met lepralijders. Zelfs in de koloniën is die besmetting uiterst zeldzaam, des te meer in de hoofdstad. Daar bovendien de incubatietijd lang is, het van vijf tot tien jaren duurt eer zich de eerste verschijnselen openbaren, zijn de verhalen van besmetting der lepra van den eenen dag op den anderen, onwaar). — Het Noorsche stelsel (daarin luidt de conclusie:

Die behandeling lijkt niet op wat men hier onder afzondering verstaat. Toch is het resultaat beter dan met onze afzondering. Want het aantal leprozen is sinds van 3000 gedaald tot 100, in den tijd van ongeveer 70 jaar. Er zijn in Noorwegen niet meer dan 60 leprozen in de zoogenaamde leprozerie en 40, die thuis verblijven. Vooral na 1870 is de frequentie der lepra betrekkelijk vlug gedaald.

West-Indië heeft bewezen, dat zeer harde maatregelen tegen de leprozen de lepra eerder deden toenemen dan afnemen en het lot der leprozen ellendig hebben gemaakt). — Die Behandlung und Heilung der Lepra, door prof. Unna, Hamburg.

De Rijkseenheid

No. 25 van 22 Maart: Toekomstflitsen (aangehaald wordt de vervorming van de Curaçaosche Politie in 1925, een voorstel van gouverneur Brantjes, dat een gewillig oor vond bij den minister van koloniën wegens de versobering. De gouverneur van Suriname had zich krachtig tegen een dergelijk plan verzet. Eenige jaren later had het jammerlijk Urbina-avontuur plaats. Thans zegt de minister bij de Curaçaosche begroting „tegenover den aandrang van sommige leden om aan het militaire politiecorps de verdediging van het grondgebied toe te vertrouwen, dat de gebeurtenissen uit het jongste verleden de besliste noodzakelijkheid hebben aangetoond, dat in Curaçao naast de militaire politie een detachement militairen instand wordt gehouden.” Schade en schande hebben dezen bewindsman wijs doen worden.) — Mededeelingen van de Vereeniging Indië—Nederland (de a.s. Kamerverkiezingen).

Tourism

Jan.—Febr. no. 1.: Medan-Number: Medan, the Capital of Deli (dat volgens de redactie op de Westkust ligt. Bedoeld is Oostkust. Fraaie afbeeldingen verlichten dit bijzondere nummer. Terecht merkt de N. Rott. Courant op, dat een kaartje aan dit nummer ontbreekt, zoodat men een duidelijk beeld van de ligging kan vormen, hetgeen voor buitenlanders, voor wie dit boekje bedoeld is, toch noodig ware).

De Stuw

No. 4 van 16 Februari: De Zeven Provinciën en daarna. — Het Huwelijksrecht der christen-inlanders, door B. ter Haar Bzn. (Tusschen 1890 en 1910 bestond er een acuut en nijpend probleem in Indië, dat van de rechtspositie der christen-inlanders. Op 6 Februari 1933 kwam er een ordonnantie tot stand op het huwelijksrecht der christen-inlanders in de Minahassa, op Ambon en op Java, die als het eerste — wel verwijderde — uitvloeisel

van het alarmgeroep van 1890 mag worden aange-merkt). — De Lijdensgang der Welvaartsbevoorde- ring, door Fruin (die meent, dat het van veel belang zou zijn, dat de werkzaamheid van den ad- viseur niet in het ambtelijk duister verborgen bleef, maar dat hem de plicht werd opgelegd periodiek, b.v. in het Economisch Weekblad, in het openbaar verslag te doen van hetgeen hij gedaan en bereikt heeft).

De West-Indische Gids

Maart: Sint Eustatius' gouden tijd, door W. R. Menkman (een uit de bronnen van het Rijksarchief getrokken studie, welke de schrijver overnam van jhr. dr. P. van Winter. De schrijver heeft tal van statistieken samengesteld over de scheepvaart en den handel. In den Amerikaanschen oorlog heeft het eiland, „de gouden rots” een belangrijke rol ge- speeld bij de bevoorrading der rebellen). — Eenige opmerkingen over de Surinaamsche negertaal, door A. J. Mopugo (naar aanleiding van het boek Djuka van prof. dr. Morton-Cahn). — Enkele Surinaam- sche producten in Nederland in 1932, door ir. W. Spoon (die beschrijft hoe er geregelde briefwis- seling bestaat tusschen het Landbouwproefstation te Paramaribo en de Afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut. De schrijver behandelt: honing, si- naasappelen, balatamelk, vischvergiften en nekoewortel).

ZENDINGS- EN MISSIEBLADEN.

Koloniaal Missie-Tijdschrift. 15 Maart: 1932 voor het Koloniaal Missiewerk van de Missio- narissen v.h. H. Hart (n.l. van Nederl. Nieuw Guinea, Celebes en Midden-Java), door A. Vinke- steyn. — Het Apostolisch Vicariaat van Batavia in 1932 (opgericht 8 Mei 1807). — De Apostolische Prefectuur van Soerabaia in 1932. — Idem van Malang in 1932, idem van Benkoelen, idem van Bandoeng, Poerwokerto). — Mendoet jubileert 1908—1933.

Wolanda—Hindia. Maart: Huisbouw bij de Bataks, door H. J. Eggink, III. — Een vacantiereis van den zendingsarts dr. A. P. Ketel naar Kocala Kapoeas. Z.O. Borneo. IV. — Over jonge Chris- tenen hier en Indië, door H. D.

Het Zendingsblad van de Geref. Ker- ken in Nederland. Maart: Makassar (waar de zending op Celebes een post heeft bezet). — De Hollandsche scholen op Magelang, door A. Mer- kelyn (er worden er 10 genoemd). — Ingebruik- neming Jav. Kerk te Kesingi, door A. F. Keuche- nius (op 13 Dec. Met foto). — Het kerkgebouw te Wonosari (op 21 Dec. in gebruik genomen). — Ingebruikneming van de Javaansche Kerk te Wera (bij Gombong).

BOEKENSCHOUW.

Brochure over Suriname, bewerkt door H. J. Wolff, oud-bestuursambtenaar. Het land der beko- ring, maar toch het land der beproeving, Uitg. door het Surinaamsch Handelskantoor, De Carpentier- straat 197. Prijs f 0.50 (met foto van de Koningin en een kaart).

The Bronzes of Nalenda and Hindu-Javanese art, door A. J. Bernet Kempers (proefschrift ter ver- krijging van de graad van doctor in de letteren en wijsbegeerte).

Flora of Surinam (Dutch Guyana) edited by dr. A. Pulle. Supplement. The Ferns of Surinam, door dr. O. Posthumus. Mededeeling no. XXX, Afd. Handelsmuseum No. 11 Kon. Ver. Kol. Instituut. f 6.—.

Pro en contra in den Volksraad 1932. Het Kruis der Leprozen, Van Dorp, Bandoeng.

De bevolking van de Regentschappen Batavia, Meester-Cornelis en Buitenzorg. Mededeeling no. 5 van het Enc. Bureau Kon. Ver. Kol. Instituut. (op- genomen in het Koloniaal Tijdschrift van Maart 1933).

Suriname

Britsch-Indiërs in Suriname.

Britsch-Indiërs hebben in Suriname een vereeniging geheeten Bharat Oeday. Deze hield in het tooneelge- bouw „Thalia” op 12 Februari een buitengewone alge- meene vergadering, naar aanleiding van de vele klach- ten en grieven welke Hindostanische vereenigingen op de vestigingsplaatsen in de districten hebben geuit. Op die groote vergadering waren leden en niet-leden aanwezig en daaronder twee leden der Koloniale Sta- ten: Biswamitre (een Britsch-Indiër) en praktizyn Sam- son. Uit de lijst van grieven, welke wij in De West zien opgenomen met de behandeling dezer punten, komt men tot de gevolgtrekking dat er iets hapert in het gewest met betrekking tot deze groote volksgroep. Het is niet mogelijk alles hier op te sommen, maar wij vermelden alleen de volgende 15 punten, welke belangrijk genoeg zijn om in Nederland kennis van te nemen. Ze zijn: Premie en Overtocht naar Indië, Belastingen, Inning van Belastingen, Inning van Boetegelden, Keurings- dienst, Wegen en Karren, Erfrecht bij overlijden, Onge- regeldheden van 7 Februari 1933, Onderwijs, Kindervoe- ding, Eeredienst, Geneeskundige Behandeling, Vroed- vrouw, Afgevaardigde uit Indië, en Agent Generaal. Langdurige toejuichingen volgden van de meer dan 500 aanwezigen toen er gevraagd werd om een zelf- standig Agent-Generaal der Immigratie voor de meer dan de helft der bevolking uit Britsch-Indiërs en Java- nen bestaande, niet iemand die deze betrekking waar- neemt bij den zijnen als de tegenwoordige gouverne- ments-secretaris. Men verlangde een man als van den „ouden tijd”. Hierbij dachten zij aan den eersten Agent-Generaal Cateau van Rosevelt, naar wien het kantoor nog heet „Roseveltkantoor” en de Agent generaal „papa Rosevelt”. Ook zijn opvolger, Mr. G. H. Barnet Lyon was zeer bemind. Voor hem richtten de Britsch-Indiërs in 1907 (Januari) een borstbeeld te Paramaribo op.

Gele koorts.

In het G. A. B. wordt het volgende bericht van den geneeskundig inspecteur opgenomen:

„De sedert eenigen tijd tot stand gekomen snelle vlieg- verbinding van gele koortsvrije landen met landen waar deze ziekte nog voorkomt (Brazilië), heeft uitgebreide onderzoekingen aangaande de desbetreffende te nemen voorzorgsmaatregelen noodzakelijk gemaakt.

De z.g. Gele-koorts-Commissie van den Volkenbond heeft zich bedoeld onderzoek tot taak gesteld.

Reeds is gebleken, dat een eenvoudig onderzoek van gelekoortslidder, die de ziekte hebben doorstaan, uiter- mate gewichtige gegevens kan verstrekken.

Het is daarom, dat de Geneesk. Inspecteur een beroep doet op allen, die over de gele-koorts-epidemieën van Suriname in 1902 en 1908 nadere inlichtingen kunnen verstrekken, waarbij in het bijzonder aanmelding van personen, die aan gele koorts hebben geleden, op hoogen prijs zal worden gesteld.

De Officier van Gezondheid Dr. C. R. Ritsema van Eck heeft zich met het verwerken van de betreffende gege- vens belast. Dringend wordt verzocht zich met dien Officier van Gezondheid — zoo mogelijk — in verbinding te willen stellen ter plaatse van het Militair Hos- pitaal te Paramaribo.”

Aangezien het mogelijk is, dat ook in Nederland per- sonen wonen, die in de gele koortsepidemieën in Suri- name hebben gewoond en zelfs de ziekte hebben gehad, vekken wij dezulken op zich met dr. Ritsema van Eck te Paramaribo in verbinding te stellen.

Nieuw Bethesda.

In het K. W. van 2 Maart no. 39 heeft men de oproe- ping kunnen lezen van een „Nood-Comité Nieuw Bethesda”, dat op 6 Maart een specialen Bethesda- avond in het Koloniaal Instituut heeft georganiseerd. Wij vernemen, dat die avond een bedrag van ongeveer f 1800 heeft opgebracht. Ter inlichting van hen, die zulks nog niet weten, zij medegedeeld, dat de Melaat- scheninrichting „Bethesda”, op 6 Juli 1899 eenige uren van Paramaribo aan de Surinamerrivier geopend, door de in 1896 opgerichte Protestantsche vereeniging tot verpleging van lepralidder in de kolonie Suriname, wordt verplaatst naar Paramaribo op een terrein van plantage Beekhuizen. Gouverneur Rutgers legde daar- van op 12 October 1932 de eerste steen. De overbrenging was noodzakelijk, aangezien de rivier het geheele dorp dreigde te verzwelgen. Reeds bestaat er in Paramaribo de St. Gerardus Majella stichting op 16 Oct. 1895 door Mgr. Wulfingh geopend, terwijl het gouvernement een inrichting op Groot Chatillon bezit, waarheen het leprozen-etablissement „Batavia” op 27 Sept. 1897 werd overgebracht, waaraan de naam van Pater Petrus Donders, die heilig werd verklaard, onvergankelijk verbonden is.

**Behangerij - Stoffeerderei
en Beddenmakerij
- Complete Meubilerij -
H. J. VAN AKEN
Van Aerssenstraat 249
Den Haag - Tel. 553576
5188**

De „Adat” in Suriname.

Men herinnert zich het artikel van ir. E. F. Surin- gar in het Haagsch Maandblad van Januari: Fouten in het Surinaamsch bestuursstelsel. (Zie literatuur- overzicht in het K. W. van 19 Jan. no. 3.) De voorzitter van het Hof van Justitie en voorzitter van de Kol. Sta- ten, mr. J. C. Brons, spreekt in De West van 3 Febr. enkele beweringen van den heer Suringar tegen en zegt: Het is ten eenenmale onjuist, dat in rechtzaken den betrokkenen, of hij nu al Mohammedaan, Hindoe of volgeling van Confucius is, de eed naar Neder- landsch voorschrift wordt afgenomen.

Op grond van de bestaande wettelijke bepalingen is de eedsaflegging beperkt tot hen die tot erkende Gods- dienstige gezindheid behooren. De overigen leggen een belofte af, aan welke belofte door de Wet sancties zijn gehecht.”

Eveneens ontzenuwt mr. Brons de onjuiste bewering, als zou bij de behandeling van een rechtzaak in Febr. 1932 de president de publieke tribune door de politie hebben ontruimd, omdat..... „de daar aanwezige Javanen gebrek aan eerbied toonden, wijl ze in het ge- bouw hun hoofd doek niet wilden afdoen.” Eveneens is het onjuist dat de Koloniale Staten het ontwerp tot wijziging van de begrafenisverordening met op één na algemeene stemmen verwierpen, daar dit ontwerp nog in vooronderzoek is.

Uitbreiding van het eenmanbedrijf in Balata.

In aansluiting van ons bericht in het K. W. van 2 Maart no. 9 kan worden medegedeeld, dat de gouver- neur een verordening heeft ingediend tot nadere aan- vulling van de Balataverordening 1914 (G. B. no. 51). Het Surinaamsch Steuncomité had n.l. verzocht, ter bestrijding der werkloosheid om, naast de reeds voor dit doel aangewezen blokperceelen ook blokperceelen 17a, 17b en 18 voor het kleinbedrijf in de balata-indu- strie open te stellen. Aangezien alle concessiën tot exploi- tatie van balata zijn vervallen en bedoelde exploitatie thans uitsluitend wordt uitgeoefend door zelfstandige bleeders volgens het eenmanbedrijf, meent de gouver- neur, dat tegen het verzoek geen bezwaar behoeft te bestaan. Er wordt spoedige behandeling verzocht, ten einde de werklozen in de gelegenheid te stellen zoo spoedig mogelijk naar het binnenland te vertrekken. Het Steuncomité heeft voor een 50-tal arbeiders steun aan het gouvernement verzocht.

De uitvoer in 1932.

In het G. A. B. wordt een overzicht bekend gemaakt van den uitvoer in het afgelopen jaar. Een somber beeld. De uitvoer bedroeg f 4.616.374 tegen f 6.017.885 in 1931, zoodat er een vermindering was van bijna 1,5 miljoen gulden (zuiver f 1.401.551).

Wij komen daar weldra elders op terug, maar ver- melden alleen dat achteruitgang aanwees: mais, rijst- bataten, cocosnoten, sinaasappelen, lemmetjes, suiker 1ste product, rum, huiden, zemelen, hout □, letterhout- bauxiet, steenkolen, teer en gomma, terwijl daarentegen vooruitgang de uitvoer van koffie, honing, ongepelde rijst, versche groente, onbewerkte cacao, suiker 2de product, melasse, nekoewortel, singels en ruw goud.

Koffievoortbrenging.

De productie van koffie is in 1932 sterk gestegen. De heer Waller maakt in zijn cultuuroverzicht in De West een staat bekend, waaruit blijkt dat 36749 balen van 100 k.g. in 1932 werden voortgebracht door 42 plan- tages, terwijl de opbrengst in 1931: 25896 balen was. Er zijn slechts 3 plantages bij van meer dan 3000 balen en wel Sorgvliet 3595 (2239), Peperpot met 3292 (v. j. 2948). Ma Retraite met 3080 (2606). Daarna komt Voorburg met 2962 (1924), Slootwijk met 2254 (1066) en Jagtlust met 1900 (1825). Dan zijn er 5 plantages met tusschen de 1000 en 2000 balen en de overige 31 met minder dan 1000 balen.

Dat het aantal ondernemingen daalt moge blijken uit de samenvoeging van kleinere tot groote eenheden. Zoo kocht plantage „Berlijn” aan: „De Dankbaarheid” en „Vriendsbeleid”. „Peperpot” nam er „La Liberte” bij en plantage „Ma Retraite” breidde zich met „La Tour- tonne” uit.

De Suikerproductie van 1932.

Bovenaan staat Marienburg van de Ned. Handel

VEREENIGDE OCTROOIBUREAUX
BEËDIGDE OCTROOIBEZORGERS
H. J. KOOY - Ir. H. J. J. WEURMAN
BEZUIDENHOUT 69 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 772080 772081 772082
AANVRAGEN VAN OCTROOIEN VOOR UITVIN-
DINGEN EN DEPONEEREN VAN HANDELS- EN
FABRIEKSMERKEN IN ALLE LANDEN. 5044

Complete Woninginrichtingen

op termijnbetaling

Zeervoordeelige prijzen
Grote keuze. Begrotingen gratis

Speciale afdeling van Kleding voor Heeren,
Dames en Kinderen

LOEB NOORDEINDE 107-109
DEN HAAG 5369

W. J. STOKVIS

Kon. Fabriek van Metaalwerken 5370

Heerengracht 9 - Den Haag

SANITAIR

**VERLICHTING
VERWARMING**

Grootste sortering

Laagste prijzen

Ch. F. RIJKEN & Co.

Pianofabrikanten 5373

NOORDEINDE 154, DEN HAAG

Notievaranciers Telefoon 112523 - Giro No. 31010

Alleen voor betere verhuizingen: STICHTING NAZORG, Den Haag.

kantoor; ZOMERWEG 139 — Tel. 118436

Bijkantoor: Laan van Meerdervoort 338

Telefoon 392179 5391

Haagsche Verwarmings Industrie N.V.

Laan van Meerdervoort 508 - Telef. 392469

5373

CENTRALE VERWARMING GASINSTALLATIE EN OLIESTOOKINRICHTING

Uw adres voor:

Edison-, Crystalphone-
en Philips-
Apparaten en Luidsprekers

Kunstzaal Edison

's-Gravenhage, Plaats 24. Tel. 113540

DAAR ZIT 'n GENIEPIG HAARTJE
DAT HET UURWERK /TILHOUDT.
WJ REPAREREEN ALLE MERKEN
POLJ- EN VESTZAK-HORLOGES
MET 12 MAANDEN GARANTIE

J. van Willigen en Zonen
HOEK PIET-HEIN-ZOUTMAN/STRAAT

Nieuwste Huis кино

5016 ook in huur

Afwerken van films

N.V. Focusa Fotax

Alleen Wagenstraat 60-62

TH. P. SCHRIJVER

Loodgieter, Zinkwerker en Metselaar
Houtmarkt 38-39 - Den Haag

Telefoon 117860 - Giro 152874

Aanleg voor Gas- en Waterleiding. Plaatsen van
Baden, Geysers, Sanitaire Closets, Fontein en
Electriche Geleidingen. 5017

Dit zijn Uwe adressen!!!

Curaçao

Middelen.

Wij bezitten nu de middelenstaat over November. Deze maand was belangrijk hooger dan November 1931; de opbrengst was f 602.289, tegen f 395.994 in 1931. Het 1/12 der raming was f 529.779, dus ook dat is, met ruim f 70.000, overtroffen. De loods-gelden wijzen een stijging aan met f 6.000; de inkomstenbelasting bracht f 116.000, de grondbelasting f 88.000 meer dan in Nov. 1931.

Jan.—Nov. 1932 brachten op f 5.515.485, d.i. 1.052.000 minder dan in 1931, en f 300.000 minder dan 11/12 der raming.

Volgens het telegram, in ons blad van 16 Maart l.l. vermeld, zou de opbrengst der middelen in 1932 f 6.879.000 zijn geweest, dat geeft dus voor Dec. een ontvangst van rond f 1.363.500, na aftrek waarschijnlijk van het in het geheele jaar in Nederland ontvangene, n.l. voor zoover dit buiten de maandelijksche en driemaandelijksche staten mocht zijn gehouden.

Opleiding van ambtenaren.

In het begin van dit jaar hebben wij de *Amigoe*, die in haar polemiek met den heer Menkman o.a. had gewezen op hetgeen de gouverneur voor de opleiding van ambtenaren had gedaan, gevraagd waarin deze opleiding bestond. Ziet hier het antwoord:

„Den 15en October 1932 werd van Gouvernementswege een cursus geopend voor ambtenaren beneden den rang van adjunct-commies.

De cursus is kosteloos en wordt voorloopig tweemaal 'sweeks gehouden. Zij beoogt de deelnemers bij te brengen de beginselen van de Nederlandsche en Curaçaosche Staatsinrichting, Burgerlijk Strafrecht, Comptabiliteit en begrotingsregelingen en eenige bijzondere onderwerpen in verordeningen en besluiten geregeld.

Aan den cursus nemen thans deel 16 leerlingen. Het ligt n.l. in de bedoeling van het Bestuur om ambtenaren, die in aanmerking komen om tot den rang van adjunct-commies te worden bevorderd, voor zoover betreft hen die op het Hoofd-

eiland gevestigd zijn, daartoe niet te bevorderen voordat gebleken is, dat zij met succes de tweejarige cursus hebben gevolgd.”

Het eerste atletiekfeest.

Vergissen wij ons niet, dan is de heer ir. De Pril de vader van den *Curaçaoschen bond voor lichamelijke opvoeding*. Dat na zijn vertrek zijn medewerkers de zaak ijverig zijn blijven behartigen, bewijst het sportfeest van 19 Februari l.l. Er waren wedstrijden in hardloopen over 100, 400 en 1500 meter, hoogspringen, verspringen, speerwerpen, discuswerpen, estafette. Volgens het verslag in de *Amigoe* is de sportdag uitnemend geslaagd.

Men veroorlove ons een opmerking. Waarom deze wedstrijden op Zondag en niet op Zaterdag gehouden? Men bedoelt natuurlijk niet uit te sluiten hen, die van gevoelen zijn, hiervoor den Zondag niet te mogen gebruiken. Het aantal van dezen moge op Curaçao gering zijn, er is o.i. toch wel aanleiding om hier het voorbeeld van het moederland te volgen en voor datgene, wat voor allen wil zijn, in den regel niet den Zondag — althans niet dezen dag alleen — te bestemmen.

St. Martin.

De heeren Van Boetzelaer van Dubbeldam en Eerdmans hebben in de Tweede Kamer gesproken over wat de eerste noemde „een soort godsdienststrijd”, op St. Martin „ontbrand”. De heer Eerdmans duidde het gebeurde aldus aan: de gouverneur, verkeerd ingelicht van Rooms-Katholieke zijde over het optreden van den Methodistisch-Protestantschen predikant, had zich gewend tot diens kerkbestuur te Londen met een klacht (en een verzoek om verwijdering van dezen predikant, voegen wij erbij). Bij een persoonlijk bezoek overtuigd geworden, dat zijn eerste inlichtingen niet juist waren, heeft de gouverneur zijn spijt betuigd aan den leeraar en zijn klacht ingetrokken. Beide sprekers huldigden den gouverneur voor zijn loyale handelwijze.

Het is wel opmerkelijk, dat noch de plaatselijke Curaçaosche pers noch de correspondenten der Nederlandsche bladen hierover iets meegedeeld hebben, zoodat de genoemde Kamerleden aan particuliere mededeelingen hun gegevens hebben moeten ontleenen. Het is niet de eerste keer, dat de

Maatschappij met 17357 ton (v. j. 14590), Waterloo 3993 ton (4112), Alliance 2342 (2218), Rust en Werk 1480 (1850). Bovendien vervaardigde Marienburg 4.073.900 melasse en 453.843 liter rum. Waterloo voerde 1.190.200 liter melasse uit en bracht 27.256 l. brandspiritus voort. Het voortbestaan dezer onderneming in Nickerie (aan een Schotsche familie toebehoorend) is onzeker, (tot begin 1934 zal de plantage, blijkens de laatste berichten, blijven doorwerken), terwijl Rust en Werk, een oud bezit van de familie Gülcher op 1 Juli 1932 is gelijkwijd.

Geschiedkundige Sprokkels.

Een geneeskundige verklaring.

Attestatie der Doctoren Aharon Ledesma, N. Herbert de Singen, Franc Tiberius Bonvoust, en den Major Fred. Bekket, 12 July 1747.

Wij ondergeschreevene Doctoren en Practisyns in de Medicynen, benevens den Chirurgen Major van het Er. Societeits Hospitaal in Surinaame, certificeeren en getuigen mits deesen, dat naar genomen rype en naukeurige overlegging en consultatie aangaande de ziekte van den Wel Ed. Achtbaren Heer, den Heer Jan Louis L'Archer van Keenenburg, Eerste Raad, en Commandeur over de Fortressen, en Luitenant Colonel over de Militie dezer Colonie, & & dewelke wij bevonden hebben te bestaan in een drooge hoest, verzelt met eene Febris Lenta, gezwollen voeten en veele andere Symptomata, zynde deselve onses bedunkens naar alle waarschijnlijkheid oorspronkelyk uit een verzuimde Febris Catharalis wij eenpaariglyk oordeelen, dat zyn Ed. Achth. ter oorsaake van gemelde Borstkwaal geheelyk buiten staat gesteld word, om de beesigheden van het swaarwigtig Ampt, waar in zyn Ed. Achth. ter dezer plaatse gesteld is, waar te neemen, sonder merkelyk nadeel aan syn Ed. Achth. reeds zeer verswakt lichaam toe te brengen.

Actum Paramaribo, den 12 July 1747.

(was geteekent):

Aharon Ledesma, Med. Doctor.
H. van Herbert de Singen, Med. Doctor.

Franciscus Tiberius Bonvoust, Doctor van het Ed. Societeits Hospitaal.
Fredrik Bekker, Chirurgen Major.

indruk gevestigd wordt, dat belangrijke dingen verzwegen worden.

Ditmaal kunnen wij ook eens een particuliere mededeeling overbrengen. Ds. Darrell is ondanks alles door zijn kerkbestuur tóch overgeplaatst, en wel naar Antiqua. Oh neen! natuurlijk niet om de ingetrokken klacht, maar... waarom dan wel?

De leeraar is geliefd bij zijn gemeente en gewaardeerd — zie ons blad van eenige weken geleden — door het gouvernement.

Wordt het niet tijd, dat de oogen hiervoor eens opengaan, dat in een Nederlandsch gewest, dat geen zendingsgebied is maar een eigen geïnstitueerde kerk heeft, een vreemde synode op geestelijk gebied de lakens uitdeelt? Hetzij nu, hetzij later, wanneer ds. Darrell heengaat, moge de Commissie voor de kerkelijke zaken in Oost en West-Indië zich deze zaken aantrekken, en een Nederlandsch predikant daarheen zenden.

Uit den Verren Vreemde

Een nieuwe constitutie voor Britsch Indië.

De Britsche regeering heeft weer een schrede gezet op den weg langs welken zij Indië een nieuwe grondwet wil brengen. Door Indië is in deze te verstaan het geheel van vele honderden vorstentaten en het gebied onder rechtstreeksch Britsch bestuur.

Na in velerlei vorm overleg te hebben gepleegd o.a. door de vaak vermelde ronde-tafel-conferentie, is de regeering er toe gekomen uit de beraadslagingen en rapporten een ontwerp samen te stellen voor een door het Engelsche parlement in behandeling te nemen wetsvoorstel. Dit is, met de bijbehorende toelichting, 18 Maart in een Witboek gepubliceerd.

Men weet nu hoe Londen zich den toekomstigen staat van Indië, als een federatie, voorstelt.

Bij eerste kennismaking leek 't alsof de regeering het aanbod met een „gaarne of niet”, en alsof zij alleen voor bijzonderheden van ondergeschikt belang wijziging zou aanvaarden. De Onderkoning van Indië, Lord Willingdon, maakte gebruik van de gelegenheid, die de opening van de Vorstenkamer hem juist bood, om er op te wijzen dat de regeering nog wel toegankelijk is voor raadgevingen en wenschen, maar dat deze dan zeer gematigd moeten zijn.

Intusschen zijn zoowel in Engeland als in Indië reeds vele bedenkingen vernomen en de regeering heeft zich meer ontvankelijk verklaard voor wijzigingsmogelijkheden. Hierover aanstonds meer. Laat ons eerst kort weergeven wat het ontwerp bevat.

In de *Indische federatie* zal, volgens het Witboek, de wetgevende macht worden uitgeoefend door een *Hoogerhuis* of Senaat van 260 leden, waarvan 100 gekozen worden door de Indische vorsten, 150 gekozen door de provinciale wetgevende vergaderingen en 10 benoemd door een *Lagerhuis* of Kamer van afgevaardigden van 375 leden, van wie 125 benoemd worden door de Indische vorsten en 250 gekozen door een kiezerskorps, bestaande uit 2 à 3 pct. van de bevolking, van circa 270 miljoen zielen.

De *Provinciale* wetgevende vergaderingen zullen bestaan uit een Raad van State en een Kamer. Voor de provincie-raden zal circa 14 pct. der bevolking stemrecht hebben. De vrouwen krijgen ook kiesrecht en haar worden eenige plaatsen in de provinciale raden toegewezen.

De uitvoerende macht in de federatie zal zich in handen bevinden van den Onderkoning, bijgestaan door een raad van ministers, die verantwoordelijk zijn tegenover de Huizen, behalve voor de gereserveerde onderwerpen, te weten defensie, buitenlandse zaken en eeredensaken. De Onderkoning zal uitgebreide volmachten krijgen en zal ingeval van buitengewone omstandigheden verordeningen kunnen uitvaardigen met kracht van wet.

Aan de Provinciale raden zullen een aantal nader omschreven bevoegdheden worden overgedragen, die nu door de Centrale Britsch-Indische regeering worden uitgeoefend.

Voor den Onderkoning en de gouverneurs der provinciën worden zekere bijzondere rechten gereserveerd, met name het recht om den vrede te handhaven en iederens aanslag, die den vrede zou kunnen verstoren, te beletten; voorts het recht van bescherming der minderheden en van handelsbelangen, het beletten van handelsbelemmeringen als boycott, enz. De Onderkoning zal moeten waken voor de creditwaardigheid des lands en volledige

controle kunnen oefenen op financiële gestes van de provinciale raden of Indische staten, teneinde een gezonde en stabiele monetaire en financiële politiek te waarborgen, en behoudt hij het recht om alle wetgeving, die hem schadelijk lijkt, te verhinderen.

De verhouding tusschen Indische en Europeesche militairen in het Indische leger beneden den rang van officier, zal ongewijzigd blijven, maar er zal een school worden opgericht tot vorming van een Indisch beroepskader van officieren.

In Engeland zal een commissie uit het Hooger- en het Lagerhuis over de voorstellen rapporteeren. Haar rapport wordt uiterlijk a.s. najaar ingewacht. Na ontvangst daarvan zal de regeering de behandelde ontwerpen weer tot een wetsontwerp verwerken. Dit zal als „Government of India-act 1933-1934” den gewonen weg door het parlement volgen, om zoo definitief wet te kunnen worden, want Indië moet zijn grondwet, overeenkomstig de bestaande Engelsche wetten, van Engeland krijgen.

Maandag 27 Maart bracht de regeering de kwestie der te benoemen commissie, in den vorm van een motie, aan de orde. Daaruit bleek dat de bedoeling nu is geworden, dat het parlement zich door den inhoud van het Witboek volstrekt niet gebonden behoeft te achten. De commissie zal zich niet behoeven te bepalen tot het Witboek, maar zij zal het toekomstig bestuur van Indië naar eigen inzicht in haar rapport mogen betrekken. De opdracht wordt er zoo een van veel verdere strekking. De waarschijnlijkheid is nu groot dat de afdoening ook een minder eenvoudige zal worden dan de regeering eerst gedacht en gehoopt had.

't Is weer gegaan zooals met zoo menige oplossing, die het tegenwoordige bewind meende netjes pasklaar gemaakt te hebben, en die dan bleek eigenlijk niemand naar den zin te zijn, waardoor de regeering dan met haar werk en met haar figuur wel wat verlegen zat.

In Engeland is vooral van conservatieve zijde dadelijk tegen het ontwerp opgetreden. In Indië lijkt men vrijwel algemeen erover ontsticht. Zelfs gematigde leiders noemen het aangeboden zeer teleurstellend.

De redenen der ontevredenheid zijn voor de conservatieven terug te brengen tot: een prijsgeven van Engeland's positie, zonder dat een betere toekomst voor Indië en het Indische volk verzekerd is, of zelfs maar waarschijnlijk wordt gemaakt. Ook organen der pers, die voor andere aangelegenheden niet tot de oppositie gerekend worden, verwijten de regeering het wagen van een sprong in het duistere, en wijzen op de vele vraagstukken waarvoor het breedopgezette overleg geen redelijke oplossing heeft kunnen vinden.

Voor de leiders der Indische groepen en partijen is het altijd een vraag van groote beteekenis geweest, waar de grens getrokken zal worden tusschen volkomen onafhankelijk handelen door de federatie, en de macht die Engeland aan zich zelf zal blijven houden. Wij hebben boven melding gemaakt van de rechten, die voor den Onderkoning en de gouverneurs der provinciën worden voorbehouden. Van Indische zijde worden de mogelijkheden uitgeplozen, waartoe dit alles kan leiden, en wordt dan de vraag geopperd: wat blijft hierbij van eigenlijk zelfbestuur over?

Ook het zeer beperkte kiesrecht en de wijze waarop de zetelverdeling in de wetgevende lichamen gedacht is, brengt de gevoeligheden weer in werking. Hindoes, Mohamedanen, Sikhs, Paria's, vrouwen, zelfbesturende vorsten, allen voelen zich misdeeld. De conservatieven vinden, uit den aard der zaak, dat het ontwerp integendeel ten deze in menig opzicht te ver gaat.

't Wil ons voorkomen, dat het jammer is, dat de regeering zwakheid getoond heeft, door aan de te benoemen parlementaire-commissie een ruimer opgevatte opdracht te geven, dan haar, blijkens het Witboek, was toegedacht. De regeering wil voor haar motie een besliste meerderheid halen (als dit blad verschijnt kan bekend zijn in hoever zij hierin geslaagd is), maar van haar houding gaat nu veel minder kracht uit. De verzet- en bedilpogingen zijn aangemoedigd, en aan deze had men, dunkt ons, nu juist zooveel doenlijk het zwijgen moeten opleggen.

De regeering wist, dat omtrent menig punt geen overeenstemming bestaat, zij was daarom tot een eigen compromis-oplossing gekomen; algemeene toejuiching, bewonderende instemming was niet te verwachten.

Voor zoover men de tot nu toe geopperde be-

Nagekomen Berichten.

5236

zwaren kan na gaan, is geen enkele nieuwe klank vernomen. Het groote principiele verschil, van behoud tegenover emancipatie, was bekend. De aanvallen gaan eigenlijk niet in tegen 't principe der federale structuur van een Indisch gemeenebest, doch wel tegen de wijze waarop men onderdeelen van het nieuwe in werking zal stellen.

Had de regeering flink vastgehouden aan haar aanbod met „gaarne of niet”, dan zou zij, meenen wij, een antwoord hebben kunnen krijgen waaraan zij houvast had gehad. Nu is de kans groot, dat zij weer een nieuw rapport van een nieuwe commissie zal krijgen, met bovendien een onnoemlijk aantal tegen elkander ingaande adviezen uit Indië.

Weegt men, als buitenstaander, het pro en contra, zooals dit tot nu toe is bijgebracht, dan voelt men zich geneigd de verstandige oplossing te zoeken bij den raad van hen die zeggen: neemt de aangeboden oplossing aan, en laat de ondervinding dan uitmaken of na een kwart- of een halve eeuw weer een stap verder gezet kan worden in de richting van Indië een Dominion.

Burma is buiten de regeling en buiten de federatie gehouden. Dit gebied aan den overwal der Golf van Bengalen wist op de eerste rondetafel-conferentie al heel gauw de toezegging te krijgen, dat het van Indië zou worden afgescheiden, om een geheel zelfstandig bestuur te krijgen. Alles werd sedertdien hiervoor in orde gebracht en, naar men meende, overeenkomstig den wensch van het Burmeesche volk in een constitutie belichaamd. Doch toen vertegenwoordigers van dit volk tot een uitspraak moesten komen, bleek te uitslag niet te wijzen op een meerderheid voor de afscheiding van Indië. Nu weet de regeering nog niet goed in welke richting de Burma-politiek te sturen. Deze zal toch wel gaan in die van een eigen bestaan voor het volk, dat bij zoo menige gelegenheid getoond heeft met de samenkoppeling aan Indië niet ingenomen te zijn. Terwijl Indië op samenblijven ook niet gesteld is. In elk geval is Burma nu buiten het Pan-Indische federatie-ontwerp gehouden.

Berichten der Afdelingen.

Afdeeling Apeldoorn.

Vrijdagavond, 31 Maart 8 uur in „La Bordelaise” voordracht met lichtbeelden over „De Bovenwindsche Eilanden”, door den Edelachtb. heer Mr. F. G. Schalkwijk. Leden met twee huisgenooten en begunstigers persoonlijk: vrijen toegang. Andere belangstellenden f 0.50. De aandacht wordt er op gevestigd, dat dit de laatste avond is in dit seizoen. Het zal ons aangenaam zijn dat er tot slot een schitterende opkomst is van leden en introducées.

Woensdagavond 22 dezer beëindigde dr. W. G. N. v. d. Sleen zijn interessanten cursus over „de West”. Voor de onderwijzers uit de inspectie Apeldoorn, van Hattem tot Loenen waren de dames en heeren zes avonden naar Apeldoorn gekomen. Behalve 't comité van Lezingen en Leergangen, de Volksuniversiteit, de afd. „Oost en West”, waren in de „Gemengde Commissie” zes onderwijzers-organisatie's vertegenwoordigd. Er is genoten met groote dankbaarheid van de voordracht, de stilstaande beelden en de films, die zeker de belangstelling en het onderwijs gunstig zullen beïnvloeden.

Zeer zeker sprak de heer J. den Hartog, Inspecteur i d. Inspectie Apeldoorn, als voorzitter der gemengde commissie, namens allen, toen hij dr. v. d. Sleen hulde bracht voor zijn uitnemend werk.

Zooals ook na de vorige „Leergang” zal hierop een excursie volgen naar het Koloniaal Instituut, speciaal de „West-Indische” afdeeling. Reeds gaven zich daarvoor een voldoende aantal cursisten op. Maar natuurlijk — ook leden van Oost en West — en andere belangstellenden zijn welkom. Als meest geschikte dag werd met onderling goedvinden gekozen: Maandag 24 April; aangeven vóór of op 14 April bij den heer J. C. Baars, secr. Oost en West. De kosten zijn voorloopig geschat op f 4.25 per persoon (hooger zal 't bedrag wel niet zijn). Hierin is begrepen retour Apeldoorn—Amsterdam, tram, lunch, entrée. De reis gaat alleen door als er minstens 26 deelnemers zijn en wordt nog goedkoper als er meer dan 50 zijn. We hopen, dat we nu eens met een grooter gezelschap zijn. Als er veel zijn wordt er gesplitst in meerdere groepen. Nadere mededeelingen volgen nog.

De Secretaris,
J. C. BAARS.

Afdeeling Groningen e. o. Celebes-film.

Op 7 Maart j.l. werd voor onze afdeeling de Celebes-film van het Koloniaal Instituut afgedraaid. De vertoening, die twee malen plaats had, des middags voor scholieren van Gymnasia en Middelbare Scholen en des avonds voor leden en belangstellenden, was een groot succes en tevens een goedgeslaagde propaganda voor „Oost en West”.

Een aanzienlijk bedrag kon als netto-opbrengst worden afgedragen aan de Vereeniging „Zwakzinnigen-zorg”, ten bate waarvan de voorstellingen waren op touw gezet. De belangstelling van het publiek was zeer groot; dank zij de medewerking van den wethouder van onderwijs, den heer J. Reinink en van directeuren en leeraren der onderwijsinrichtingen, was de toeloop van belangstellenden voor de middagvoorstelling zoo groot, dat de zaal, die aan ± 600 personen plaats biedt, geheel gevuld was, zoodat de kaartenverkoop moest worden gestaakt.

Onze voorzitter, jhr. mr. W. W. Feith, hield vooraf een inleiding over land en volk van Celebes, waaraan hij een toelichting op den inhoud van de film vastknoopte.

't Komt mij overbodig voor den inhoud van de film hier weer te geven, na de uitvoerige beschrijving van de afdeeling Rotterdam in dit weekblad van 9 Maart j.l. Onze avondvoorstelling werd o.a. bijgewoond door den Garnizoenscommandant, luit. kol. I. Froger en de wethouders Reinink en van Hoeve.

Jaarverslag van de afdeeling Amsterdam.

Ook op onze Afdeeling heeft de nood der tijden zijn stempel gedrukt, menigeen dien wij zoo gaarne in onze gelederen zagen en waarvan wij overtuigd waren dat hun hart voor Indië en voor het werk onzer Vereeniging warm klopte, zag zich genoodzaakt of meende zich verplicht voor zijn lidmaatschap te bedanken.

Niettegenstaande dit alles heeft het Bestuur onzer Afdeeling getracht onze leden ook dit jaar weder een afwisselend programma aan te bieden en meent daarin volkomen geslaagd te zijn.

Vrijdag 12 Februari waren onze leden wederom de gast van de Koninklijke Vereeniging Koloniaal Instituut. De oud Gouverneur der Molukken, de heer J. Tide-

man vertoonde de Celebesfilm en gaf daar een toelichting bij die getuigde van zijn groote liefde voor land en volk.

Zaterdag 19 Maart combineerden wij ons met het Genootschap „Nederland—Engeland” en vertoonden de film „One family” (A dream of real things). Een film die op de scholen in Engeland vertoond wordt ter verspreiding van meerdere kennis over de Dominions. Deze film vond algemeene belangstelling en waardeering en bij menigeen kwam de wensch op dat iemand het initiatief zou nemen een dergelijke film over Tropisch Nederland te maken.

14 April werden de leden in de gelegenheid gesteld door het Genootschap Nederland-Engeland en de Nederlandsche Commissie voor Internationale Natuurbescherming eene lezing met lichtbeelden bij te wonen welke gehouden werd door Majoor R. G. W. Hingston M. C. over „The African wild and its preservation”.

13 Mei combineerden wij ons met de Koninklijke Vereeniging Koloniaal Instituut en hield de heer D. v. d. Meulen, oud zaakgelastigde der Nederlanden in Djed-dah een voordracht met lichtbeelden over „Een verkenningreis in het mysterieuze Hadramaut”. Deze lezing stond op een zeer hoog peil en trok dan ook algemeene belangstelling.

21 September waren wij weerom de gast van de Koninklijke Vereeniging Koloniaal Instituut en luisterden wij naar een voordracht, gehouden door den heer P. C. Korteweg over „Het Indische postwezen in vroegere eeuwen”.

4 November trad Dr. W. G. N. van der Sleen voor ons op en vertelde ons van zijn reizen en omzwervingen op Curaçao, Aruba en Bonaire. Er was zeer groote belangstelling.

14 November trad de bekende Pater Vertenten voor ons op. De plaatselijke bladen hadden al vooruit in uitgebreide artikelen de aandacht op dezen buitengewonen spreker, en teekenaar gevestigd. Het Handelsblad schreef „men zou alleen al lid van Oost en West worden om dezen man te kunnen hooren.” Met groote aandacht heeft dan ook de stampvolle zaal naar zijn voordracht geluisterd. Het was een waardig slot van het verenigingsjaar 1932.

Apart willen wij hier nog vermelden onze samenwerking en deelneming aan den Economischen Historischen Leergang, waardoor de leden onzer Vereeniging, voor zoover zij zich daarvoor hadden opgegeven, de voordrachten konden bijwonen over de volgende onderwerpen:

12 Januari, Prof. Dr. L. Knappert, Ceylon onder Nederlandsch Bewind.

26 Januari, Dr. J. van Hinte, Nederlanders in de Ver. Staten.

9 Februari, Dr. G. Das, Nederlandsche invloed in de Scandinavische landen.

23 Februari, Prof. Dr. J. Rahder, De Hollanders in Japan en Formosa.

8 Maart, Prof. D. A. Eekhof, Maatschappelijk en geestelijk leven der Nederlanders in New-York en omgeving in den Compagnie-tijd.

22 Maart, Dr. Hermann Wattjen, Het Nederlandsche Koloniale Rijk in Brazilië.

28 November, Prof. Dr. H. Brugmans, Algemeene inleiding over het onderwerp „Prins Willem I en zijn tijd”.

13 December, Dr. N. Japikse, Jeugd en vorming in de omgeving van het Bourgondische Hof.

Ook dit jaar kregen wij zeer veel aanvragen van Vereenigingen om door woord en beeld eene meerdere kennis bij te brengen over Nederlandsch-Indië; de film „Tropisch Tourisme” ons zoo welwillend door de Directie van de Kon. Paketvaart Mij. ter beschikking gesteld, was voor ons een prachtig en dankbaar propagandamateriaal.

Het spreekuur van den Secretaris in het Gebouw van de Amsterdamsche Burgerwacht op Maandag stond eveneens in het teken der tyden, de bezoekers bestonden hoofdzakelijk uit personen die trachtten hun inkomen te vermeerderen door het verhuren van kamers.

In 1932 bestond het Bestuur uit de heeren ir. G. C. van den Wall Bake, voorzitter, W. C. Bonebakker, onder-voorzitter, M. Garschagen, penningmeester, W. Rehbock, Dr. F. W. T. Hunger en Mr. dr. W. Dyckmeester.

L. D. PETIT,
Secretaris.

Afdeeling Utrecht en Omstreken.

Voor de afd. Utrecht en Omstreken van de Kon. Ver. „Oost en West” heeft dr. van der Sleen Dinsdag 21 Maart 1933 de door hem gemaakte film vertoond over zijn zwerftocht door Suriname.

De belangstelling voor deze interessante film, die een duidelijk beeld geeft van het leven in Suriname, was zeer groot en de onderhoudende, vlotte manier waarop

dr. van der Sleen zijn film toelichtte werd met een luid applaus beloond.

Prof. van Vuuren sloot den avond met woorden van dank aan den heer van der Sleen en sprak de wensch uit, dat hij ons in het volgende seizoen weer zou komen vertellen van zijn reis naar Zuid-Amerika die hij dezer dagen gaat aanvaarden.

DE SECRETARESSE.

Afdeeling Amersfoort.

Op Vrijdag 24 Maart j.l. bracht de Heer L. D. Petit, Secr. der Afd. Amsterdam, de Film „Tropisch Toerisme” voor onze Amersfoortsche Afdeeling.

Door eene doeltreffende reclame — ook bij de scholen van Hooger en Middelbaar onderwijs — was de groote zaal van de Sociëteit Amicitia uitstekend bezet door een enthousiast publiek.

De Afdeeling-Voorzitter Prof. Mr. G. J. Nolst Trenité leidde den Heer Petit met een goed gekozen woord van welkom in en bedankte hem reeds bij voorbaat voor zijne bereidwilligheid om deze film met grammofoonplaten-begeleiding te Amersfoort te brengen.

De heer Petit gaf een korte schets van den arbeid en ontwikkeling van de Koninklijke Pakketvaart Maatschappij, die ons niet alleen in deze film door Ned-Indië brengt, maar die ons toont wat Nederlandsch initiatief en doorzettingsvermogen in Indië op scheepvaartgebied heeft gewrocht.

De inhoud en schoonheid van de film is reeds menigmaal in het Kol. Weekblad besproken, zoodat ik te dien aanzien niet in herhalingen wil treden. Voor afdeelingen waar de rolprent nog niet vertoond is, blijft zij ten zeerste aanbevelenswaardig.

Na de pauze, welke werd opgeluisterd door de welwillend ons ter beschikking gestelde muziek van eenige dienstevelijke dilettanten, die een warm applaus mochten oogsten, hield de heer J. Hogewind, oud Luit. Kolonel bij het Ned. Indische Leger, een korte toespraak tot het verzamelde publiek.

Spreker stelde op den voorgrond, dat de Kon. Vereeniging „Oost en West” geene politieke vereeniging is, desniettemin stelling neemt tegen invloeden, die in strijd zijn met ons doel „de bevordering van de zedelijke en stoffelijke belangen tusschen Nederland en de Indië.”

Een invloed, die zeer zeker in strijd geacht moet worden met onze zinspreuk:

Oost en West en Nederland
Krachtig door het Rijksverband,

is de helaas door zekere groepen in Nederland en elders aangeheven leuze „Indonesië los van Nederland”.

Daartegen stelling te nemen is de dure plicht van elk rechtgeaard Nederlander zoo concludeerde de spreker vd., waarbij hij den toehoorders voor oogen stelde welk een ellende, armoede, werkeloosheid en chaos zou ontstaan, zoodat in Ned-Indië als in Nederland, wanneer het onverhoopt ooit daartoe mocht komen. In de allereerste plaats zou de werkman door de hieruit voortspuitende maatschappelijke ontwrichting worden getroffen.

Spreker besloot daarom zijne zeer toegejuichte rede met de woorden:

„Holland let op uw Saek”.

De Secretaris,
E. H. BERGSMA.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Informatie-bureau.

Het informatie-bureau der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2½—4 uur (des Zaterdags alleen tot 12 uur).

Van het Dagelijksch Bestuur.

Den heeren Secretarissen der afdeelingen, die hun jaarverslag nog niet hebben ingediend, wordt beleefd verzocht dit verslag alsnog te zenden aan het Algem. Secretariaat der Vereeniging, K. Voorhout 6.

VAN DE REDACTIE.

Vereeniging Indië—Nederland.

Zaterdag 1 April houdt de vereeniging Indië—Nederland haar jaarvergadering in de kleine zaal van het gebouw Excelsior, aan de Zeestraat. Na afdoening van de huishoudelijke aangelegenheden zal dr. J. Eykman, directeur der Amsterdamsche Mij. Voor Jongemannen, spreken over: Werkeloosheid in Ned-Indië. Dit laatste deel der vergadering, hetwelk des namiddags te half vier aanvangt, is behalve voor de leden ook toegankelijk voor andere belangstellenden.

In de rubriek „Oost- en West-Indisch literatuur-

overzicht" in dit nummer, is eene brochure over Suriname aangekondigd; de bewerker, de heer H. J. Wolff, oud-bestuursambtenaar in Suriname, verzocht ons nog te melden, dat exemplaren van deze brochure verkrijgbaar zijn bij de Secretarissen van de Afdelingen van onze Vereeniging tegen betaling van f 0.50 per stuk.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

B. G. Croes, hoofd radiocommissies bij den P. T. T.-dienst, Schenkade 226, p. a. Kath. Indisch Bureau, Den Haag; H. Venema, inspecteur van politie der tweede klasse te Bandoeng, Snelliusweg 52a, Schiedam; J. C. Verburgt, technisch expert bij den dienst van Scheepvaart, Delistraat 18, Amsterdam; R. Kuiper, hoofdonderwijzer bij het Westersch openbare onderwijs, Moerstratsche Baan 200, Bergen op Zoom; mevrouw E. van Wesse, geb. v. d. Leur, hoofdonderwijzeres bij het openbaar Westersch lager onderwijs, Berkenweg 6, Amersfoort; A. J. van Wessum, administrateur 3e klasse bij den dienst der Volksgezondheid, idem; Th. A. Leenart, bodemkundig ambtenaar bij het bodemkundig Instituut van het Algemeen Proefstation voor den Landbouw, Sanatorium Hoog Laren; J. Leemhuis, hoofdpolitieopzichter, aan de opleidingsschool voor het personeel der politie te Soekaboemi, Heideweg 50, Soest; A. C. Grin, machinist 1e klasse bij het dienstvak Aanmaak en Aankoop van den dienst der Zoutregie, Rijnsburgerweg 140, pension Maris Stella, Leiden.

Met Pensioen.

A. Schuit, inspecteur van het inlandsch onderwijs in het 2e ressort, Aert v. d. Goesstraat 13, Den Haag; A. Braber, hoofd van de openb. Eur. 3e lagere school te Magelang, Jacob Mosselstraat 7, p. a. T. H. Elfers, Den Haag; G. J. Strending, mulo-onderwijzer, Weimansweg 99, Rotterdam-Zuid; R. G. G. Bosz, directeur 3e klasse bij de strafgevangenis en Huis van Bewaring te Jogjakarta, Putten (Geld.).

BIOSCOOPNIEUWS

SEINPOST — SCHEVENINGEN.

Juffrouw Kerkhuis.

Hoofdpersonen:

Susi Sachs Grete Mosheim
Frans Hans Thimig
Graaf Thalheim Paul Hörbiger
Schünzl Frits Grünbaum
Quapil Paul Morgan
Olly Charlotte Ander
Regie: Richard Oswald. Een F.I.M.-film.

10 Acten. Lengte 3014 Meter. Goedgekeurd boven 18 jaar.

Heeren Verlofgangers en Repatrieerenden: U behoeft in Holland Uw 5253

„DIËNG" en MAC GILLAVRY

Cigarettes niet te missen. — Steeds voorradig bij

Sigarenmagazijn „DELI", Den Haag

LAAN VAN MEERDERVOORT 38. Telefoon 330001.

Deze cigarettes zijn vervoerd van zuivere Javatabak.

Franco toezending door het geheele land.

FIRMA

G. J. van Gils

NACHTEGAALSTRAAT 58
TELEFOON 12173 - UTRECHT

BINNEN-EN BUITENLANDSCH GEDISTILLEERD
BELEGEN WIJNEN - BIEREN - LIMONADES

5402

G. P. I. C.

Gemengde Personeel Inkoop Centrale

verkoopt Meubelen, Haarden, Tafelzilver en Stofzuigers. Alles merkartikelen.

Leden van Oost en West 20% korting. 5403

Bezoekt onze Showrooms

C. P. Thielestraat 24, Rotterdam

De directeur van de Weensche „Universalbank" baron Thomas von Ulrich, keert terug uit Amerika, waar hij belangrijke besprekingen heeft gevoerd over een olie-transactie. Hij heeft het voornemen gemaakt om op zijn kantoren hetzelfde Amerikaansche arbeidstempo in te voeren.

De directeur komt onverwachts. Zijn zoon moet hij gaan opsporen in een gezelschap vriendinnen en hij wordt hartelijk verwelkomd door zijn adellijke employé Graaf Thalheim, wiens eenige arbeid aan de bank hierin bestaat, dat hij eenmaal per dag voorbij komt.

Op den grooten dag is het kantoor in rep en roer en onder deze omstandigheden gelukt het Susi Sachs om ongemerkt, hoewel na veel hindernissen, tot den directeur door te dringen en hem om een betrekking te vragen. Zij is steno-typiste, spreekt moderne talen en meent op een fatsoenlijk stuk brood aanspraak te mogen maken. Haar energie bevat den machtige en als Susi in Amerikaansch tempo een dictaat op de schrijfmachine opneemt is haar fortuin gemaakt en verdringt zij de privé-secretaresse, die weliswaar aantrekkelijk en schoon is, doch voor haar werk niet deugde. En Susi steekt het heele personeel aan door haar koortsachtige ijver. Bij de laatste oliebesprekingen te Parijs neemt de Baron natuurlijk Susi mede, maar ook den ouden boekhouder Schünzel, zijn kamerknecht Qualip, zijn zoon en den Graaf. In Parijs wordt de gewichtige overeenkomst gesloten en dank zij de werkkraft van Susi loopt alles schitterend van stapel. Slechts één tegenvaller plaagt de arme Susi. Haar voorgangster Olly heeft namelijk een kamer gehuurd op dezelfde étage waar de Baron woont. Susi deelt haar mede, dat de Baron haar niet ontvangen wil en tegenover den Baron verdedigt zij deze houding door hem erop te wijzen dat het haar taak is alle lastige bezoekers te weren. De Baron is woedend. Nu begrijpt hij pas, waarom geen van zijn vroegere Parijsche vriendinnen hem komen

bezoeken. Hij beveelt Susi een bouquet te bestellen en die aan Olly af te geven. Dit tooneel speelt zich af na het succesvol afsluiten van het olie-verdrag en nadat de Baron Susi te kennen heeft gegeven dat hij haar het mondaine Parijsche leven zal laten zien. Hij wil haar met zijn zoon en den Graaf aan den boemel laten gaan en Susi begrijpt dat hijzelf het gezelschap van Olly zal zoeken. Maar zij zal het plannetje van den Baron in den war sturen. Zij bestelt geen bloemen en telefoneert Olly, die met den Baron een afspraak had, eenvoudig af. Bovendien noodigt zij een gezelschap oude heeren uit die zij aan een zaken-souper met haar directeur vereenigt. En zoo blijft den Baron geen andere uitweg, dan zich in het onvermijdelijke te schikken. Op haar hoemeltocht geniet Susi maar half. Haar gedachten zijn bij den Baron. Intusschen komen Schünzel en Quapil die samen op stap zijn gegaan, in een verdacht huis terecht zonder precies te weten waar zij zijn. En zoo geschiedt het, dat de heeren na een gezellig glaasje de rekening niet kunnen betalen. De baron die eindelijk zijn gezelschap kwijt is, begint te verlangen naar Susi en komt tot de ontdekking dat zij hem ook als vrouw de baas is. Als zij laat in den nacht thuis komt geeft hij haar ontslag. Zij begrijpt er niets van en neemt den ouden Schünzel in vertrouwen na hem uit den slaap te hebben gewekt, zooals ook de Baron zoo juist gedaan heeft. Zij neemt afscheid van den zoon die ook al verliefd is en op zijn beurt Schünzel gaat wekken om bij hem zijn hart uit te storten, maar die spoedig getroost wordt als Olly, door Susi opgebeld verschijnt. De Baron verrast Susi, wanneer zij haar koffers aan 't pakken is. Hij vraagt haar nog een laatste brief voor hem te tikken. Voor de laatste maal gaat zij voor de schrijfmachine zitten en krijgt een brief te tikken, waarvan de inhoud de gelukkige oplossing van het drama en daarmede het bevredigende einde van den film brengt.

Mutatiestaat van 22 tot 29 Maart '33

Nieuwe Leden:

M. P. A. Schram, Princenhage, Bredasche Weg 93
J. Erenstein, Groningen, Jozef Israëlstraat 57.
J. E. Nanninga, Groningen, van Houtenlaan 34.
T. J. Jouvstra, Haren „Villa Jucora", Rijksstraatweg.
Mevrouw A. Spoelstra, Vischmarkt 31II.

Het Afdelingsbestuur te Zwolle.

G. L. van Lanschot Hubrecht, Zwolle, Pr. Hendrikstraat 13.
D. J. Reinders, Zwolle, „t Zonnehuis", Wipstriker Allée 2.
Mr. W. M. Wyt, Zwolle, Veerallée 7.
J. J. A. Oosterwijk, Zwolle, Wilhelminastraat 1.
Mevrouw G. J. Fyn van Draat—van Zijl de Jong, Zwolle, van Nahuysplein 6.
Mr. G. C. D. Baron van Hardenbroek, Zwolle, Eckwal 16.

M. L. Padmos, Employé C.P.I.M., Emmastad, Curaçao.
J. J. Rigaud, Employé C.P.I.M., Emmastad, Curaçao.
Dr. F. J. G. Gaerste, Arts, Curaçao, Gasthuisstr. 3.
Dr. K. E. Fehér, Arts, Curaçao, Bitterstraat 2b.
D. Dario Salas, Opticien, Curaçao, Scharloo 66.
Z. C. M. Michaëlis, Kapitein-Commandant der Marine.

Nieuwe Begunstigers:

Mr. Dr. G. van Leyden, Zwolle, Groot Weezenland 33.
Joh. Henkels, Zwolle, Thorbeckegracht 14.
P. N. L. Keuzekamp, Zwolle, Oude Vischmarkt 20.
G. J. ter Horst, Zwolle, Van der Laenstraat 137.

G. Kalkoen, Directeur Nederl. Middenstandsbank, Amsterdam, Heerengracht 58o.

Ir. H. K. Hylkema, van: Garnisch, naar: Amsterdam, van Eeghenstraat 28.
J. Tanis, Hoofd Christ. Schakelschool, van: Zeist, naar: Makale (Celebes).
J. Heirsch, Utrecht, van: Maliebaan 49, naar: Stolberglaan 49.
Dr. A. van Deursen, Groningen, van: Nassaulaan 30a, naar: Wassenberghstraat 32a.
R. Adama, Mulo-onderwijzer m.v., Hengelo, van: Plein 1918 No. 7, naar: Lansinkweg 68.
Mr. I. P. Servatius, van: Deventer Twickelo, naar:

Voorgesteld door:

Leider van het Informatiebureau.
den heer B. A. Kwast te Groningen.
den heer H. J. Krythe te Groningen.
Mejuffrouw W. Sterenberg te Groningen.

Dr. J. E. Baron de Vos van Steenwijk, Burgemeester van Zwolle.
H. Landweer, Zwolle, Zeven Alleetjes 12.
D. D. Goedkoop, Zwolle, Assendorperstraat 129.
H. S. Gratama Bzn., p.a. Twentsche Bank, Zwolle.
H. G. Keizer, Zwolle, Vondelkade 28.
Mr. H. Landberg, Zwolle, Sophiastraat 12.
Mejuffrouw C. E. van Driest, Adj. Directrice van het Sophia-Ziekenhuis te Zwolle.
Mejuffrouw P. Koppelle te Ommen, Bergweg 1.

niers, Curaçao, Fort Amsterdam.
C. H. de Balbian Verster, Commies Griffie Hof van Justitie, Curaçao, Araratweg.
A. H. M. van Weel, Commies Gouv. Secretarie, Curaçao, Scharloo.
J. M. Statius van Eps, Districtsmeester, Curaçao, Dokterstuijn.
A. M. Schütte, Wd. Gezaghebber te St. Eustatius.

Voorgesteld door:

K. Stork, Zwolle, Deventerstraat 96.
B. Roosendaal, Zwolle, Diezerpoortendam 36.
Ir. J. ter Horst, Zwolle, Veenestraat 14.
F. Prager, Zwolle, Koestraat 26a.
C. W. A. de Jongh te Doornspyk.

R. I. P.

G. Sieburgh, Oud-Resident, Den Haag, Snelliusstraat 21.
J. Blank, Den Haag, Hoogenhoucklaan 60, Flat 5-

Adresveranderingen:

Terwolde, Huize „Matanza".
A. J. Huidekoper, Apeldoorn, thans: Eikenhorstweg 10.
H. F. L. Krämer, Luitenant-Koloniël N.-I.L. b.d., thans: Den Haag, van Hoornbeekstraat 28.
Dr. A. M. W. Desertine, Lid van het Hof van Justitie, thans: te Curaçao.
X. H. Ch. Kruger, Gouv.-Ambtenaar, thans: te Curaçao.
W. R. Plantz, Gouv.-Ambtenaar, thans: te Curaçao, Penstraat.